

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

20. DESEMBER 1957

A V I N N H O L D E T :
STJERNEN VI FØLGER - KEISER AUGUSTUS' BEFALING -
EN ROSE ER UTSPRUNGEN. DIKT - SAN VITALE I RA-
VENNA - ST. MAGNUS KIRKE I LILLESTRØM VIGSLET
- BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATURANMELDELSER - ET BYJUBI-
LEUM - FARUMGAARD REKREASJONSHJEM - UTLANDET

NR
24

NESTE NUMMER KOMMER 4. JANUAR 1958.

LEDELIG JUL

til alle våre lesere, medarbeidere
og annonsører!

*

Et abonnement på **ST. OLAV**

vil også i år være en vellykket julegave. Et helt år kr. 18.—, et halvt år kr. 9.—. Til utlandet + porto kr. 4.— pr. år.

Ring 42 37 43 med én gang, og gavekort blir sendt sammen med siste nr. for i år.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 8. januar: Andakt i St. Josephs kapell kl. 19.30.

Deretter julemøte i foreningslokalet. Søndag 15. januar: Felleskommunion.

FRANCISKUSHJELPEN

Oslo, Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68. Kontoret er stengt fra 23.12.1957 til 2.1.1958.

Sosialkuratoren treffes etter avtale.

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?
Hos oss får De den forsikringsform
De har behov for

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
St. Franciskussøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
Marias Minde	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst., Hamarfest	
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

Det er enda ikke for sent

å få tak i en julegave fra

KATOLSK BOK- OG BLAÐSENTRAL

Akersv. 5, Oslo Tlf. 42 37 43

Bøker, kalendere etc. sendes omgående.

Juletreffester i Oslo

Foreningslokalet, Akersv. 5

Fredag 10. januar: Kl. 16.30 for mindre barn.

Lørdag 11. januar: Kl. 16.30 for større barn.

Søndag 12. januar: Kl. 20.00 for voksne.

Alle er velkommen. Godt program.

St. Sunniva skoles

JULESPILL

TORS DAG 19. desember kl. 18.

Entré: Voksne kr. 2.—, barn kr. 1.—.

Blir gjentatt i januar.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 22. DESEMBER: 4. sønd. i Advent. Ep. I. Kor. 4, 1—5. Ev. Luk. 3, 1—6.

TIRSDAG 24. DESEMBER: JULAFTEN. Vigiliemessen. Ep. Rom. 1, 1—6. Ev. Matt. 1, 18—21.

ONSDAG 25. DESEMBER: 1. JULEDAG. I. messe: Ep. Tit. 2, 11—15. Ev. Luk. 2, 1—4. II. messe: Ep. Tit. 3, 4—7. Ev. Luk. 2, 15—20. III. messe: Ep. Hebr. 1, 1—12. Ev. Joh. 1, 1—14.

2. JULEDAG (torsdag 26. des.): Stefan, Kirkens første martyr. Fredag: Johannes ap. og evang. Ep. Sirak. 15, 1—6. Ev. Joh. 21, 19—24. Lørdag: De uskyldige barn, martyrer. Ep. Ap. 14, Ev. Matt. 2, 13—18.

SØNDAG 29. DESEMBER: Sønd. i Juleoktaven. Ep. Gal. 4, 1—7. Ev. Luk. 2, 33—40. Mandag: I oktaven. Tirsdag (Nyttårsaften): Sylvester I., pave, bekj.

1. NYTTÅRS DAG: Kristi omskjæring. Ep. Tit. 2, 11—15. Ev. Luk. 2, 21. Torsdag og fredag: Messen fra 1. nyttårsdag. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 5. JANUAR: Jesu navnefest. Ep. Ap. Gj. 4, 8—12. Ev. Luk. 2, 21. Mandag: Herrens åpenbaringsfest. Ep. Is. 60, 1—6. Ev. Matt. 2, 1—12. Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag: Messen fra Herrens åpenbaringsfest. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 12. JANUAR: Den hellige familie. Ep. Kol. 3, 12—17. Ev. Luk. 2, 42—52. — Kirkekollekten tilfaller Afrikamisjonen.

Ved Biskopens dispens er alle fritatt for faste- og abstinensbudet julaften fra kl. 12 middag. — Kommunikanter i midnattsmessen må være fastende 3 timer i forveien fra fast mat og alkoholiske drikke.

JULE- OG NYTTÅRS GUDSTJENESTER I OSLO

Søndag 29. des.: De vanlige søndagsgudstjenester.

ST. OLAVS KIRKE, Akersv. 1.

Julaften:

Kl. 24: Midnattsmesse — Pontifikalmesse m. preken av biskop Mangers.

1. juledag:

Kl. 8 — 8.30 — 9: Stille messe.

Kl. 9.45: Low Mass (English Carols).

Kl. 11: Levittmesse. — Kl. 19: Festandakt.

Torsdag 2. juledag:

Kl. 8.30: Stille messe.

Kl. 9.45: Low Mass (English Carols).

Kl. 11: Høymesse m. pr. Ingen aftenandakt.

Nyttårsaften:

Kl. 19: Takkegudstjeneste m. preken av Hs. Høyærv. biskopen.

1. nyttårsdag (Menighetens bededag):

Kl. 8.30: Stille messe.

Kl. 9.45: Low Mass (English Carols).

Kl. 11: Høymesse m. preken.

Kl. 16—19: Tilbedelse m. avslutningsandakt.

ST. HALLVARDS KIRKE, Urtegt. 29.

Julaften kl. 24: Midnattsmesse.

1. juledag:

Kl. 9: Sangmesse.

Kl. 10.30: Høym. m. pr. Kl. 17: Festandakt.

2. juledag:

Kl. 8: Stille messe. — Kl. 10.30: Høymesse.

Nyttårsaften kl. 19: Takkeandakt.

1. nyttårsdag kl. 8: Stille messe.

Kl. 10.30: Høymesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neberggt. 15.

Julaften kl. 16: Barne-gudstjeneste.

Kl. 24: Midnattsgudstjeneste m. preken.

1. juledag: Kl. 9.30: Stille messe.

Kl. 11: Høymesse m. preken.

Kl. 18: Kompletorium og sakramentsandakt.

2. juledag og 1. nyttårsdag:

Kl. 8.15 og 9.30: Stille messe.

Kl. 11: Høymesse (1. Nyttårsdag m. preken).

Nyttårsaften: Kl. 19: Takkeandakt m. pr.

GREFSEN KAPELL, Gløds vei 23.

1. juledag Kl. 6 og 6.30: Stille messe.

Kl. 9.30: Høymesse m. preken.

2. juledag og 1. nyttårsdag:

Gudstjenester som på søndagene.

JESU HJERTE KAPELL, Nyv. 17, Stabekk.

Julaften kl. 24: Midnattsmesse m. preken.

1. juledag: Kl. 8.45: Stille messe på Eiksmarka.

Kl. 10.40: Høymesse m. preken og festandakt.

2. juledag: Kl. 9.40: Stille messe.

1. nyttårsdag: Kl. 10.40: Høymesse m. preken og takkeandakt.

VÅR FRUE VILLAS KAPELL, Montebello.

Julaften:

Kl. 24: Midnattsmesse. Deretter II. Julemesse.

1. juledag: Kl. 9: Høymesse m. preken.

Kl. 16.30: Aftenandakt.

2. juledag og 1. nyttårsdag:

Gudstjenester som på søndagene.

LUNDEN KAPELL

Julaften kl. 17: Vesper.

Kl. 19: Kompletorium. Kl. 22.40: Matutin.

Kl. 24: Midnattsmesse og Laudes.

1. juledag kl. 9: II. og III. messe.

Kl. 18: Vesper. Kl. 20.35: Kompletorium.

2. juledag og 1. nyttårsdag:

Kl. 8.15: Høymesse. Kl. 18.15: Vesper.

Kl. 20.35: Kompletorium.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Stjernen vi følger

I nesten to tusen år hadde Gud prøvet å gjøre Israel skikket til å ta imot den Frelser han hadde lovet helt siden Abrahams tid. Profetene hadde sunget om ham, nå ventet jødene i lengsel på sin Forløser, mens de sukket under fremmed åk. Da så endelig tiden var inne og Gud sendte dem sin egen Sønn, ble de som plutselig slått med blindhet og døvhet, og menneskeheten så ut til å gjøre sitt beste for ikke å erkjenne den lovede Messias i det lille Barn som ble født i Betlehem. Hans egne landsmenn hadde ikke engang et skikkelig husrom å by ham, keiser Augustus var opptatt med å telle hvor mange hoder han rådet over i det verdensrike som senere skulle styrte sammen og Herodes skalv for sin kongekrone. Da det spurtes at en jødenes konge var født i Betlehem, lot han myrde alle guttebarn i byen fra de nyfødte inntil to-års alderen — for så var han viss på at en farlig rival var blitt ryddet av veien. Og jødefolket som hadde ventet på ham i 20 århundrer, lot ikke sin Konge og Frelser vise seg blant dem mer enn i tre korte år før de korsfestet ham.

I nesten to tusen år har juleevangeliet lydt i den kristne verden. Vi har lest om keiser Augustus' hovmot, vi har vært forarget over Herodes' grusomhet, vi har undret oss over jødernes stahet og blindhet.

Så skulle vel vi som bygger på århundrenes erfaring ha all grunn til å gi Betlehemsbarnet den rette mottagelse, både i vårt eget sinn og i en verden som forstår å erkjenne ham som den sanne Fredens Fyrste. Men verden ser ikke ut til å gi akt på ham som er «Veien, Sannheten og Livet». Tvert imot er død og ødeleggelse mer enn noensinne det åk vi sukker under. Augustus nøyer seg ikke bare med å underlegge seg de svakere nasjoner, han forviller seg også ut i verdensrommet med langt mindre edle hensikter enn det å tjene vitenskapen med fre-

den som formål. Og ser vi inn i hele den verden som rører seg i vårt eget indre, ja da må vi innrømme at Herodes fremdeles er lys levende, selv om han med tiden har mistet sin grusomhet og fått mer avsløpne manerer. Han gjør den dag i dag sitt beste for å rydde av veien den farlige rival som vil være Konge over våre hjerter. Han omgir seg med et strålende hoff som trekker oppmerksomheten bort fra ham som i nattens stillhet ble født i en stall; han byr frem et julens surrogat av nisser, mangefarvet glitterstas og bugnende butikkvinduer, han lokker med bordets gleder og øredøvende forlystelser. For så er han viss på å drukne en stemme som sjenerer oss, som vil fordre noe av oss, og som kanskje kunne komme til å fortrenge noe av dette jeg hvis krone vi tviholder på.

Vi føler at julen ikke står for oss i ekthetens fulle lys. Men den gode vilje kan allikevel være levende under døde verdier, derfor tar vi evangeliet for oss igjen og søker den klarhet vårt sammensatte sinn har kastet skygge over. Og paradoksalt nok er det fra den hedenske verden eksemplet kommer til oss. Fra tre vismenn som fulgte en stjerne. — —

De hedenske land — især de i øst — ventet også på sin måte en konge som skulle herske over alle nasjoner. Jødene i landflyktighet hadde båret med seg håpet om en fredsfyrste som skulle komme fra Judea og bre sitt herredømme ut over hele jorden. Og Gud som sender lys til hvert ærlig søkende sinn, tente en ny stjerne. Den skinte synlig for alle, men bare de årvåkne vismenn så den som et tegn fra himmelen og fulgte etter den. Sikker på at den bar bud om den store konge som var ventet, dro de av sted, ikke for å søke noen særlig gunst for seg selv eller sitt land, men for å tilbe ham og bære frem de beste gaver de kunne oppdrive. Og ikke noe annet enn stjernen hadde de å stole på, for da de fulle av forventning kom til Jerusalem, og som en selvfølge spurte etter den nyfødte konge, da var det ingen som engang visste at han var kommet til verden. «Herodes ble forferdet og hele Jerusalem med ham.» Det var ikke nettopp ærefrykt

Amerikaneren Robert Rauschbach's modernistiske fremstilling av julemotivet. Det venstre feltet som løper ut i enkle fargeflater, er her beskåret.

Det utgikk en befaling fra keiser Augustus...

Av prof. dr. E. STAKEMEIER

For en rekke år siden var det en utstilling på Kapitol i Roma av kunstverker og dokumenter fra keiser Augustus' tid. Midt i utstillingssalen sto en innenfra opplyst søyle hvor man kunne lese Lukas' juleevangelium på så å si alle sprog: «*Det skjedde i de dager at keiser Augustus utstedte en befaling om at all verden skulle innskrives i manntall.*» (Luk. 2, 1.) Og det er i virkeligheten den mest betydningsfulle begivenhet i hele Augustus' regjeringstid; med den fullbyrdes meningen med hans liv.

Augustus som «verdens redningsmann».

Da Octavianus, som senere ble kalt Augustus, var blitt enehersker over verden ved seiren i Aktium, rettet alle forventningsfullt øynene mot Romas hersker: Er du den som skal komme? Lengselen etter en redningsmann og forløser hadde vokset ustanselig under den evindelige borgerkrig. Utallige var de som hadde falt på slagmarkene eller hadde måttet forlate hus og hjem og gikk under i elendighet. Tusener av mennesker var av det mektige regje-

ringsparti blitt betraktet som Statens fiender og myrdet, hver eneste en gikk i angst og beven for sitt liv. Nød og blod, undergang og fortvilelse dominerte, der var ville tilstander i Roma — i byen som var blitt jordens midtpunkt. Men her brøt også den sterkeste lengsel etter forløsning igjennom, og folket vendte seg fulle av tiltro mot den unge Augustus — han som hadde beseiret tilintetgjørelsens makter og stoppet borgerkrigens gru.

Dikteren Virgil gjør seg til talerør for menneskehetens adventshåp. I en opphøyet lovsang henvender han seg til keiseren: Augustus kommer til å gi verden den guddommelige orden, kulturens triumf over barbariet.

Augustus trodde selv på Virgils ord. Da en ny stjerne strålte på himmelen i året 17 for Kristus, så han det som et tegn på et betydningsfullt tids-skille. Han forordnet en tolv dager lang praktfull adventsfest som hele Italia ble innbudt til. Samme år fikk Senatet laget den berømte statue av Augustus, den som forherliger ham som verdens redningsmann.

for den lovede Messias som fikk Herodes til å sammenkalle de skriftkloke for å høre hvor Kristus skulle fødes, men vismennenes utholdenhet fikk gjennom ham sin belønning, og de ble ført på den rette vei til Betlehem. «Og stjernen som de hadde sett i Østen, gikk foran dem, inntil den kom over det sted hvor barnet var, og sto stille der. Og da de så stjernen, kjente de en glede over all måte. Og de gikk inn i huset og så Barnet med Maria, dets mor, og de falt på kne og tilba det; og de lukket opp for sine skatter og ofret gaver til det.»

Vi må beundre disse hedenske vismenns utholdende tro og håp. Ved sin målbevisste vandring etter stjernen viser de også vei for oss andre som har så lett for å tape den av syne. Stjernen er der alltid, den er det aldri sviktende himmelske lys som bringer klarhet over vår livsbane. Gjennom alt som skjer viser den hen til Ham som holder alle begivenheter i sin hånd, og som i hvert nå rekker oss sin frelsende nåde. Ofte stanser stjernen over et fattig, uanselig hus. Da føler vi ikke alltid vismennenes glede, vi nøler med å gå inn og bøye kne for et barn som ser ut som alle andre barn. Men sykdom, sorg, nød og fattigdom — alle disse boliger for Guds frelsende nærvær som vi finner så lite tiltrekkende, som gir oss lyst til å snu om og søke i den motsatte retning — det er nettopp i dem vi finner det lille Betlehemsbarn, Guds egen Sønn, Vår Frelser. Han som skjuler sitt lys for de verdenskloke og åpenbarer det for de små og enkle, som har håpets ord i alle livets prøvelser: «Kom til meg alle som har tungt å bære, og jeg skal gi dere hvile.»

Stjernen, frelsens og nådens strålende lys, splitter Syndens og fortvilens mørke, den kaster lyk-kens ekte glans over hver smerte, hvert sykeleie,

hvert håp som brast, hver møysommelig gang gjennom livet. Får vi først øye på denne stjernen og følger den, vil selv Herodes, til tross for sin falskhet og list, kunne tjene oss til orientering mot Betlehems stall. Julens mysterium vil stå for oss i det sanne lys, så vi deler de hellige vismenns glede over all glede, følger dem inn i det fattige hus, bøyer kne for Barnet på Morens fang, åpner for våre skatter og gir hva vi har, om det er aldri så smått.

Betlehemstallen er hvert sted som tar imot Barnet i krybben som Verdens Herre og Frelser, den er et fredens sted hvorfra stjernen lar lyset skinne ut over hele verden. Også vårt hjerte er derfor en Betlehemstall — en fredens bolig bygget opp av den gode vilje englene sang om julenatt — dersom vi ledet av stjernens lys søker dit inn i tilbedelse av den Konge over våre hjerter som tar til takke med et så fattig ly. Da vil vår stjerne bli det verdens lys som skal skinne for menneskene. For ingen kan lukke seg inne i sin egen fred og være likegyldig for en verden hvor hat, maktbegjær og materialisme truer med å ta ledelsen. Hvert fredens lille rike i vårt indre er uunnværlig for den fred som skulle samle menneskeheten i en felles tilbedelse av Guds Sønn som ble menneske for å gi oss det evige liv. Som de vise fra Østerland bar frem førstegrøden av folkenes hyldest til Verdens Frelser, vil hvert menneskes vandring etter stjernen, dets eksempel og dets bønn, føre verden med seg frem til det evige fredens rike, der hvor stjernen har fullført sitt hverv. «Staden trenger ikke solen eller månen til å lyse i seg, for Guds herlighet opplyser den og Lammet er dens lys. Og folkeslagene skal vandre i dens lys, og jordens konger skal bære sin herlighet og ære inn i den.» (Joh. Ap. 21, 23—25.)

L. A. P.

Fredsalteret: Fred på jorden.

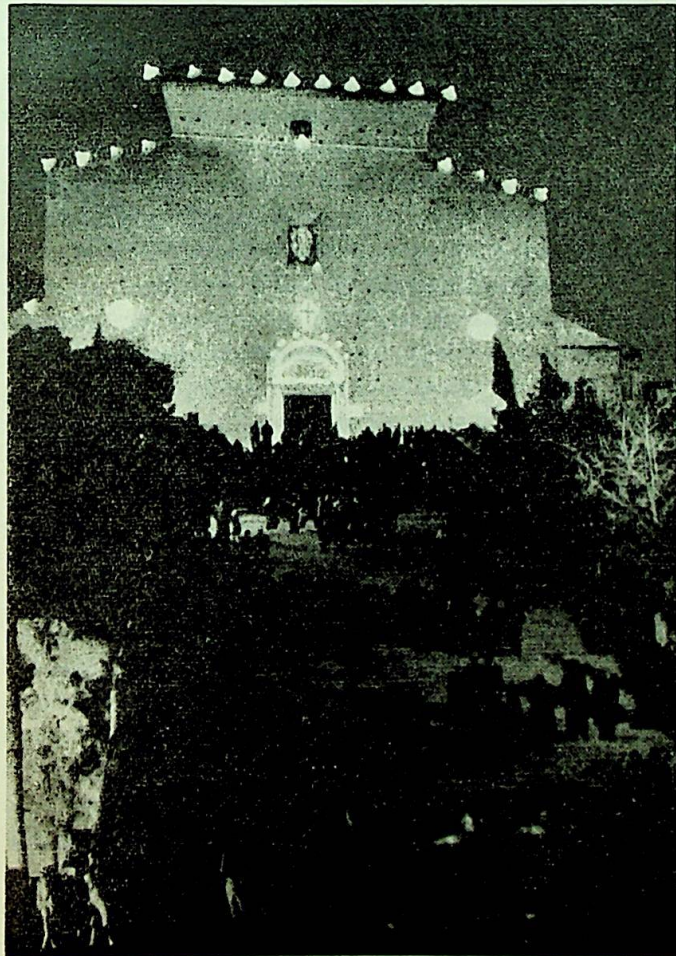
I året 9 før Kristus reiste Senatet «Ara Pacis Augustae» — Augustus' fredsalter på Marsmarken. I fire år til ende hadde de største kunstnere arbeidet for å få dette herlige monument ferdig. Det er det vakreste kunstverk fra keiser Augustus' tid, og i dag er det gjenoppbygget og befinner seg i nærheten av Augustusmausoleet, tilgjengelig for alle. De vakre marmorstykker er blitt omhyggelig gravet frem under et palass i via Flaminia. Et manglende stykke som tidligere befant seg i Vatikanets samlinger, ble den 11. februar 1954 forært den italienske regjering av pave Pius XII, som et symbol på den fred som englene forkynte ved Jesu fødsel i Betlehem i Augustus' dager. Det restaurerte fredsalter er prydet med skjønn relief, noe av det ypperste i romersk kunst. På alterets marmorfrise ser man keiseren selv som øversteprest for det verdensomspennende fredsrike.

I en rekke land i Orienten ble det bygget templer og altere for ham, — bare i ett land ble han ikke æret som en gud: i Judea.

Tidens fylde: Barnet i krybben.

Menneskehetens advent var kommet i og med keiser Augustus, men på en annen måte enn han hadde tenkt seg. Augustus var bare et verktøy i Forsynets hender: han skulle fullføre hedningeverdenens forberedelse på å ta imot Forløseren. Hans rike strakte seg over hele den dengang kjente del av verden; Augustus' fred hersket da Kristus ble født.

Til julenattsmesse i Ara Coeli på Kapitol.

En rose er utsprunget

Fra tysk ved Arne Dørumsgaard

En rose er utsprunget,
alt fra en rot så sped.
Som fedrene har sunget:
I Jesse stod det tre,
som har en blomst oss satt
midt i den kolde vinter.
Og nettopp nu ved natt.

Om rosen jeg dog mene
Esajas fromt har sagt:
Den har en mø alene,
Maria, til oss bragt.
Så maket Gud det, at
sitt barn hun måtte føde,
og nettopp nu ved natt.

Aldri hverken før eller senere har det vært så gunstige betingelser til stede for en hurtig utbredelse av Evangeliet. Byene ble snart brennpunkter for kristent liv, og Roma ble den kristne verdens hovedstad. Det romerske rikets imponerende organisasjon tjente som stillas for oppbyggingen av den kristne kirke.

Også verdenskulturen var blitt én. Gresk kunst, orientalsk visdom og romersk ordenssans hadde inngått en beundringsverdig sammenslutning. De nasjonale skranker var opphørt, det samme sprog — gresk — ble talt og forstått overalt. Det var sproget for de skolerte og for dem som drev med handel, i Østen var det også de mindre høytstående folks sprog. Evangeliene og apostelbrevene er derfor forfattet på gresk, og på dette sprog nådde de på kort tid frem til rikets ytterkanter uten at det var nødvendig å foreta noen oversettelser.

Alt var beredt, tiden var kommet. «Men da tidens fylde var kommet, sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne.» (Gal. 4, 4.) En forordning fra keiser Augustus foranlediget det siste som måtte skje for at de gamle forgjettelser skulle bli oppfylt: Maria og Josef bega seg på vandring til Betlehem for å la seg innskrive i de keiserlige manntallslistene. Der fødte Maria sin sønn om hvem profeten hadde forutsagt: «Et barn er oss født, en sønn er skjendet oss, verdensherredømmet hviler på hans skuldre og hans navn betyr: Vidunderlige rådgiver, Gud og helt, den kommende verdenstids far, fredsyrsten.» (Is. 9, 5.)

Har Augustus hatt en anelse om denne virkeliggjørelsen av menneskehetens innerste lengsel? Han kjente Virgils adventshymne som synger om en guddommelig gutt, — en som skal utslette skyld, forløse verden fra den evige angst og grunne et evig fredsrike. En gammel legende forteller at sibyllen fra Tibur skal ha forkynt gudssønnens fødsel for keiseren, og at denne så bygget «himmelalteret» på Kapitol i Roma for det guddommelige barn. Idag bærer den mest søkte romerske julekirke dette navn — *Ara Coeli*, — himmelalteret. Den ligger på Kapitol, på det sted hvor Augustus ifølge legenden mottok budskapet om Jesu fødsel.

SAN VITALE I RAVENNA

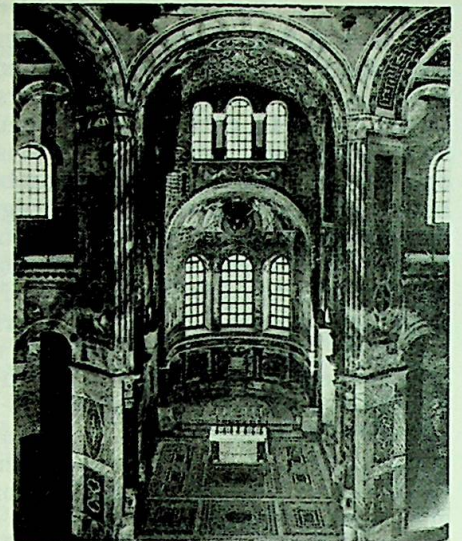
Av Erik Gustavsen

En nordmann som for første gang kommer til Italia blir overveldet av alt som han møter av skjønnhetsinntrykk. Lyset, luften, landskapet, arkitekturen, kunstverkene, og ikke minst av det rikt pulserende folkelivet, innrammet som det er av kulturhistoriske minnesmerker. Hva får en ikke se av skjønne kirker, av herlige monumenter, fontener og av kunstnerisk inspirert profan byggeskikk. Der ser en et hus, bygget i middelalderen og dette har man i sin tid forstått å kunne bygge slik, at det kom til å harmonere bra med det huset som sto der før, og som var bygget før kristen tidsregning. Der ser man at en kirke-trapp er en meget dekorativ og følgelig forretningsmessig sett, en helt ypperlig plass for salg av blomster, og at en gaterestaurant tett innpå en tempelruin fra keisertiden gjør at både restauranten og ruinen blir tiltrekkende.

Slik og på mangfoldige andre felter blir en «Første-reis»-italiaturist møtt av former for livsglede og skjønnhet på en måte som gjør at hans sinn blir fylt både av undren og beundring, — inntil han en dag må si til seg selv: Er det da ingen grense for skjønnhetsrikdommen her i dette landet? Når han eller hun har sett domkirken i Siena og i Milano og siden tilbrakt noen dager i Roma og der opplevd San Pietro og Capella Sistina, San Paolo fuori le Mura, Pantheon, Laterankirken og mange andre av Romas kirker, og senere reiser til Assisi og der får se Basilica di San Francesco og San Damiano og siden kommer til Firenze — denne vidunderlige skjønne byen med kirker så praktfulle og monumentale, at en som hin bispedreng i det gamle Hamar «maa græde av glede» ved at se dem, og så til slutt besøker Palazzo Pitti, dette veldige skattkammer fylt av verdensberømte kunstverker — da tror en at nå må vel toppen være nådd. Men nei! Vi skulle oppleve mer i dette skjønnhetens eventyrland, noe som var ennå mer egenartet i sin storhet og skjønnhet og som like sterkt som Roma og Firenze, men på en helt annen og virkningsfull måte roper utover verden, at intet har kunnet inspirere kunsten og arkitekturen slik som Kirken.

Det var vemodig å reise fra Roma og vinke til avskjed mot Peterskirkens kuppel, og det var vemodig å stå på terrassen foran «San Miniato del Monte» og la øyet feste minnet om Firenzes mange herlige kirker og store rikdom av kunstverker og denne byens bevegede historie.

Den neste byen følte det nesten vondt å reise fra. Den var like frem besettende. Vi reiste østover og møtte derfor også «Østen» og all dens prakt og herlighet i den lille byen Ravenna ved Adriaterhavet. *Ravenna* —

*San Vitale.
Interiør.*

det er skjønnhet og fonetisk velklang bare over navnet. Byen er ikke stor. I forhold til Roma kan den sammenliknes med Drammen i forhold til Oslo. Men inntrykket den gir er uforglemmelig. Her må en minnes det gamle ord: «Se, hvilke stener og hvilke bygninger». Det er som om alt i Ravenna er blått og gyldent. Himmelen er blå, Adriaterhavet er blått, de fleste blomster vi så der var blå. Lyset var gyldent, husene gyldenbrune, markene gule, løvverket på trær og buskvekster var gyldent bronsefarget eller grønt, og blått og gull var bundfargen i kirkenes mosaikkdekor.

Ravenna er en meget gammel by. Dens opprindelse er som så mange av Italias byer, prehistorisk, — tradisjonen er at Ravenna er grunnlagt av etruskerne. Historisk at den eksisterer som bysamfund år 89 f. Kr. Som vestromersk by nevnes den ca. år 400 og dens historie er meget beveget, ikke minst på grunn av dens strategiske viktige beliggenhet under de mange krigene mellom Østen og Vesten og siden i konfliktene mellom de forskjellige italienske provinser. Etter 1860 har Ravenna vært helt italiensk. Idag har byen 37 000 innbyggere og næringsveiene er sukkerraffinering, tekstilfabrikasjon (silke) fremstilling av glass, lærvarer, såpe og landbruksmaskiner. I Ravenna bygges det også fioliner. I likhet med Roma og Firenze, og naturligvis Venezia, har Ravenna verdensry for sine kunstskatter og er et aktet studiefelt for arkeologer. Vest-Europas mesterverker i mosaikk og stenhuggerteknikk finnes her, i kirkene og i dåpskapeller og mausoleer. Byen selv er stille. Det er lite som bryter kirkefreden i Ravenna. Her er vakre gater, lyse og luftige plasser med velstelte parkanlegg og her er moderne, hyggelige hoteller og butikker for alle behov. Den gamle bymuren er forsvunnet, men portene står igjen, — Porta Serrata og Porta Adriana — som tause vidner om stenhuggerteknikk i svunnen tid.

Ravenna har ca. tyve høyverdige kirker, kapeller og mausoleer, hvorav da særlig Tempio di San Vitale, Mausoleo di Galla Placidia, Mausoleo di Teodorico, Basilica di S. Giovanni Evangelista, Basilica di S. Apollinare Nuovo

og S. Apollinare in Classe, Battistero degli Ariani og Battistero Neoniano er de betydeligste. Hertil kommer også Dantes gravmæle.

Det er da først og fremst San Vitale som den fremmede tenker på og går til når han kommer til Ravenna.

Historien forteller, at det var keiser Julian og hans dronning Theodora som lot kirken oppføre, og at den ble vigslet året 547 av erkebiskop Maximian. Det skal ha tatt femti år å bygge den. Vår tid synes at dette er en lang byggeperiode, men alle som vet litt om mosaikkfremstilling og ser hva San Vitale eier av mosaikkdekor i form av portretter, blomsterranker, symbolske bilder av frukt, fugler og dyr og rik ornamentikk, vil forstå at en såvidt lang byggetid nok var nødvendig. Kirkens gulv, f. eks. er som et deilig orientalsk teppe — dog ikke i tekstil, men av sten.

Når så stunden er der, at en står foran denne verdensberømte kirken, blir en først betatt av en stemning som ligner skuffelse. En hadde ventet seg noe helt annet av dimensjoner og monumentalitet, særlig derfor, at de øvrige kirkene i Ravenna virker ganske anderledes ruvende i landskapet. Denne er heller beskjeden og eksteriøret er langt fra å være i øynefallende. Her er ingen skulpturer, ingen praktportaler eller dekorative trapper som ved så mange av de kirkene vi hadde sett underveis.

Byggverket er åttekantet og med et meget almindelig teglstentak, og over dette en kuppel som også er åttekantet. Vinduene har rundbuet overkant og er anbragt i to høyder og i kuppelen. Den ene av de åtte sidene er trukket noe frem og danner kirkens kor med apsidal avslutning. På den ene siden av koret ser en to mindre apsider, med tilbygg. Det er «*Protesis*» og «*Diakonikon*», opprinnelig oppbevaringsrom for menighetens offergaver, og sakristi for geistligheten, paramenter og hellige kar. Slike tilbygg finnes i enhver kirke med østerlandsk tradisjon i sin innredning. Folket skulle når de gikk til kirken, bringe med seg tre porsjoner av vin og brød til gudstjenesten. Én porsjon til sakramentene, én til de fattige og én til kirkens prester og tjenestemenn. Der fikk vi altså — i stedet for skulpturer, bronseportaler og fine trapper — en orientering i gammelkirkelig offerpraksis og menighetsliv.

I våre dager ynder man å bruke ordet «fantastisk» om alt som er særlig oppsiktsvekkende, og det er interiøret i San Vitale i ganske overordentlig grad. Lyset, fargene, linjene, hele atmosfæren i dette rommet er en skjønnhetsåpenbaring. Det er et samspill og en enhet i alle detaljer og en storhet og skjønnhet i totalinntrykket som er — ja fantastisk. Det første en sjokkeres av er romvirkningen. Det følte som om rommet ikke er der, — som at de vanlige lover for dimensjon og begrensning er satt ut av virkning og erstattet med andre og ukjente. Interiøret i St. Peterskirken imponerer ved sine dimen-

sjoner, men en merker likevel, at her eller der blir synet og tanken møtt av en avslutning. Her i San Vitale føler en seg som på et sted hvor en kun møter blåne bak blåne.

Det ligger nær å tenke at kirkens arkitekt (*Giuliano Argentario*) kan ha hatt en visjon, — sett et tempelbygg, et «Guds Hus», ombølget av et overnaturlig lys og smykket med blomster og edle stener, ordnet og gruppert etter en bestemt plan, dog slik, at hver lysstråle beholdt sin egen effekt og hver blomst den egenart i fargen som bare var dens og hver edel sten sin spesielle glans som levende sten, — og at denne visjonen, drømmen, inspirasjonen, eller hva vi nå vil kalle denne maestro Giulianos indre opplevelse, senere har fått en, skal vi si «*theologisk avklaring*», innen han tok til med planene for Tempio di San Vitale.

I San Vitale møtes en av sannhet i skjønnhet. En ser klart hvorledes geometri og bibelhistorie, stenhugger-teknikk og tros lære, fargeglede og kristenglede hver på sin måte og etter sitt vesen orienterer en om veien til det evige liv. Vi ser et bilde av en påfugl som drikker vann av en krukke. Påfuglen er symbolet på udødeligheten, vannet i krukken er livets vann. Vi ser et bilde av Abraham der han trakterer sine himmelske gjester, hyggelig benket under et tre i Terebinte-hagen — Guds forjettelser på lang sikt. Tett innpå illustreres troens lydighet i et bilde, hvor Abraham løfter kniven for å ofre sin sønn Isak, som står med bundne hender foran et alter. På den andre siden i apsis ser vi Abel som løfter et lam opp mot himmelen og som motbilde Melchisedek vendt mot et alter, der en ser frembåret brød og vin, og gjennom skyene på himmelen over, en hånd fremstrakt — Guds hånd. Der er flere bilder med motiver fra Det gamle testamente. Moses som mottar lovens tavler på Sinai, Moses foran den brennende tornebusk og Moses fremstillet som hyrde. Disse scenene er flankert av bilder: Esaias og Jeremias, de fire evangelister i symboler og som portretter.

Frontbuen over apsis er smykket med en herlig «Theofani» også i mosaikk og av stor dekorativ virkning,

Sant Appollinare-basilikaen i Ravenna.

St. Magnus kirke med prestegård og foreningslokaler.

St. Magnus kirke i Lillestrøm vigslet 8. desember

Kort historikk

Spredt utover i distriktet som nå utgjør St. Magnus menighet, Lillestrøm — 3 536.18 kv.km. i Akershus fylke — bodde en del katolikker som hørte til menighetene St. Olav og St. Hallvard i Oslo. Kirkeveien var lang for alle. I 1949 registrerte man i Lillestrøm selv, i Strømmen og de nærmest tilstøtende herreder og tettbevegelser, et antall så pass stort at det var på sin plass å begynne med faste gudstjenester. Gjentatte ganger var messe blitt holdt i dr. ing. H. C. Christensens hjem i Lillestrøm — første gang søndag 23. oktober ved pastor dr. G. Vranken. Snart lyktes det sogneprest F. J. Fishedick i samarbeid med ing. Christensen å få leiet en forsamlingshall i Folkets Hus for gudstjenester på annen søndag i måneden. Prestene Fishedick, Vranken og Lowry ved St. Olavs kirke holdt så denne ordningen vedlike til man kunne samles til messe i eget hus i Lillestrøm.

Det ble nemlig snart klart at man måtte ta sikte på å reise et katolsk kirkebygg i dette ekspansive knutepunkt i hovedstadens nærhet. Man gikk derfor i 1951 til kjøp av en passende tomt for kirke, prestegård og hospitalbygg. P.g.a. byggerestriksjonene og dels p.g.a. den rådende mangel på søstre kunne planene imidlertid den gang ikke realiseres, og i stedet, som en foreløpig løsning, ble i 1952 overtatt en eldre eiendom i Halvdans-

gate. I våningshuset ble innredet et kapell, en prestebolig (i aller minste laget) og søsterbolig, mens det relativt rommelige uthuset ble ominnredet til barnehage. St. Elisabethsøstrene påtok seg nemlig, trass i søstermangelen, å ta hånd om barnehagen og sakristantjenesten og sa seg for øvrig villig til på alle mulige måter å bistå presten i hans arbeide for menighetens tarv. St. Magnusdagen 16. april 1952 kunne Hans Høyærverdighet biskop Mangers vigsle det nye kapell og barnehagen. Begge viste seg fra første stund å være for små til de krav som ble stillet. Barnehagen ble raskt meget populær og kunne bare ta opp en liten del av dem som søkte om plass.

Opgaven å grunnlegge en egen *ordnet menighet* under den hellige Magnus' vern ble av biskopen overlatt sogneprest dr. Alf Høgh. Takket være rik erfaring i sjelsorg og undervisning — og ved ubendig energi — har det lyktes ham, trass i de ytre så lite tilfredsstillende forhold, i løpet av de vel fem år som siden er gått, å bygge opp et livlig menighets- og foreningsliv. Selv om mange i denne perioden har flyttet fra distriktet, er så mange nye kommet til, at planene om et større kirkerom og rommeligere arbeidsforhold for prest og menighet med rette ble tatt opp straks. Biskopen og sognepresten henvendte seg til arkitekt Georg How, Oslo, for å finne en løsning, og samtidig tilbød sogneprest H. Kielland Bergwitz, Fredrikstad, seg å hjelpe til med løsningen

Kristus, verdensherskeren, to serafer, martyren San Vitale og erkebiskopen Ecclesius. Det er *Kyrios Christos* på sin himmeltrone vi ser. Han er ung, kraftig og vakker. Hans trone hviler på en veldig verdensskute, den er grønn som sjøvann og gjennomsliktig klar. Det er som om englene presenterer Kirkens patron San Vitale sammen med biskopen, han som på keiserens ordre la ned grunnstenen til kirken og som her på bildet overrekker Kirkens Herre en modell av kirkebygget.

San Vitale har ikke bare mosaikkbilder av ren symbolsk eller religiøs karakter, men også noen som illustrerer kirkens egen historie. Disse er også av stor dekorativ verdi. På hver side av bispetronen er bilder av keiser Justinian og av keiserinnen Theodora. Keiseren med juvelbesatt krone og purpurkåpe, omgitt av «hoff og stab» som vi vil si. Keiseren holder en gullpaténe i hånden og rekker den til erkebiskop Maximian som står ved siden av ham. Biskopen er i messeskrud, bærer pallium og et juvedbesatt kors. Han er ledsaget av to prester med tonsur. Selv er han skaldet. Den ene av klerkene bærer en bok. Den andre et røkelsekar.

Vis à vis ser vi keiserinnen og hennes hoffdamer. Alle i praktfulle drakter, overdådig utstyrt med smykker i

edelsten og perler. Nederst på keiserinnens kjole er innvevet et bilde: De hellige tre Konger. Altså er det ikke en hoffdrakt, men en kirkekrone det hun bærer. (Det er intet nytt under solen. I norske fjellbygder taler kvinnene ennå om «Kyrkjestakken».) Keiserinnen har også med en gave til kirken — en gullkalk som bæres av ternen på hennes høyre side.

San Vitale selv er gravlagt i et litet sidekapell. Hans minnedag er 4. november, og Ravenna har en gate som heter Via IV. novembre.

Ravenna eier fremfor noen annen italiensk by de kirkeene hvor mosaikken er hovedinnslaget i utsmykningen: først og fremst i San Vitale, men også i vesentlig grad i Sant Apollinare Nuovo og i Sant Apollinare in Classe, den som engang var omgitt av en betydelig by, som nå er helt forsvunnet. Bare den store kirken står igjen. Ruvende i sitt eksteriør og storskjønn i sitt indre.

Likevel — Tempio di San Vitale-basilikaen er den vakreste. Den er som Peter Schindler har karakterisert den: «*Ecclesia Ecclesiarum*» — kirken for alle kirker, Kirkens kirke, det høyeste Rom og Byzants har nådd til i salig formeling.

Erik Gustavsen.

St. Elisabethsøstrenes barnehage i Halvdansgt. 5, Lillestrøm.

av den økonomiske side ved kollektering i U.S.A. Bygningsforskriftene tillot ikke større bygg på eiendommen i Halvdansgaten 5, og et slikt bygg ville heller ikke være tjenlig for barnehagen. Man gikk derfor inn for et nybygg på den store tomten, Romeriksgt. 1, som var blitt erhvervet i 1951, og i mai 1957 ble omsider bygningstillatelse gitt. Arkitektens tegninger var allerede godkjent av myndighetene, og det ble ikke nølt med å sette arbeidet i gang. Søndag 5. mai, en kald og vindfull dag, tok biskop Mangers det første spadestikk, og på tross av kaldværet ble det en festdag for menigheten. Alt neste dag var gravemaskinen i gang på tomten, og bygget skjøt etterhånden raskt i været. En vakker solskinsdag, Kristi Legemsfest 20. juni, la biskopen kirkens grunnsten, en sten som tidligere har stått over inngangsdøren i Gamle Aker kirke.

Fra St. Magnus kapell til St. Magnus kirke

Da anbudene ble utlagt, var fristen for det ferdige bygg satt til søndag 8. desember. At denne frist ble overholdt, er en prestasjon av mønstergyldig team-work, der hovedentreprenør, arkitekt, konsulenter, underentre-

prenører, håndverkere og arbeidere, sammen med byggherren, helhjertet har gått inn for oppgaven.

Søndag 8. desember, på festdagen for Marias uplettede unnfangelse, sto den nye St. Magnus kirke, med prestebolig og foreningslokale tipp-topp ferdig. Selv to flaggstenger sto solid plantet i muret fundament foran inngangsfrenten, og flaggene som blafret i vintersnoen fortalte at høytidsstunden, den store, var kommet: selveste kirkevigselen.

St. Magnus kirke ligger vakkert og praktisk til på hjørnet av de to nye hovedgatene, Romeriksgaten og Henrik Sørensenstgt., faktisk i sentrum av dagens Lillestrøm. Der hvor under befaringen av tomtområdet for 8 år siden bare var myrortov og småkratt å se til alle kanter, ligger i dag et fullt utbygget og smakfullt boligstrøk, trukket inn mot den gamle bykjerne ved et naturlig utvidet veinett. Med sine enkle linjer er kirkebygget blitt en pryd for strøket, et bygg utenom det vanlige med en loggia på begge langsiden; og den vesle prestegården i rød spekkmur står vakkert til kirkens hvite flater. Kirkerommet er lyst og enkelt, holdt i uvante friske farger — lyseblå felter f. eks. på gulv, kirkebenker og kommuniensbenk, mens fondveggen danner et eneste teppe i rolig rødfarge. Her ventes et større krusifiks, en gave fra St. Hallvarvs menighet i Oslo. Alteret, som før har stått i St. Olavs kirke i Oslo, er med sin altersten fra Cistercienser-klosteret på Hovedøya og relikviene fra Selje kloster av stor historisk verdi. Kirken har intet orgelgalleri. En må imidlertid merke seg at den med sine 108 benkesitteplasser er ment som en *provisorisk* kirke i plan med et større fremtidsprosjekt.

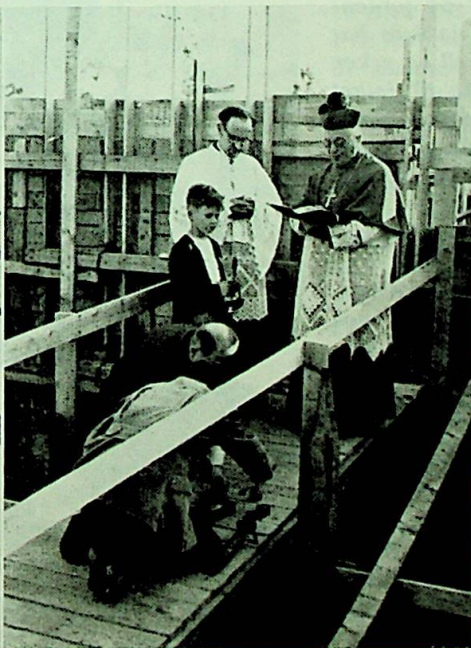
Under kirken er innredet et stort foreningslokale, med garderobe og toiletter, moderne fyringsrom, foreningskjøkken og et forskriftsmessig tilfluktsrom. Dette siste vil gi god plass for menighetens tradisjonelle «kirkekaffe», for den ukentlige religionsundervisning og de forskjellige gruppers ukemøter.

Kirkevigselen

Den høytidelige kirkevigsel tok til kl. 11.15, og kirken var fylt til trengsel. På reserverte plasser satt represen-

Søndag 5. mai: Biskop Mangers tar det første spadestikk.

Torsdag 20. juni: Biskopen legger grunnstenen.

Søndag 8. desember: Den nye St. Magnus kirke står klar for vigseling.

Biskop dr. Mangers vigselspreken

Da Gud Sønnen, den annen person i den hellige Treenighet, ble menneske for å gjenoppreise og frelse den falne menneskehet, ville han bli født av en ren og uplettet jomfru. Denne rene jomfru, Maria eller Myriam fra Nasaret, ble altså det første tempel for den evige Gud, den første bolig eller tabernakel for den menneskevordne Guds sønn. Den katolske kirke feirer i dag minnet om hennes unnfangelse «uten plett og lyte» og priser henne som det underfulle tempel som Guds selv har skapt til verdig bolig for sin enbårne sønn.

Siden har de kristne bygget utallige kirker eller templer for verdens Frelser, og de har kappes om å gjøre dem så verdige og praktfulle som det sto i deres makt å gjøre. Tenk bare på de gullprydete basilikaer fra de første kristne tider, de høyreiste gotiske katedraler fra middelalderen og de mektige romanske templer fra senere tider.

Mon de ikke i denne kappestridd hadde for øye det faktum at Gud har valgt det reneste og helligste menneske som noen gang har levd på jorden til sin mor, til sin første menneskelige bolig? Hele den kristne oldtid og middelalder vitner faktisk om det. Derfor måtte også de templer av sten eller marmor eller tre som ble reist for Gud, bli de herligste og skjønneste av alle jordiske bygninger.

*

Vi har her reist et beskjedent, provisorisk guds-
hus, men vi har likevel forsøkt å gjøre det så tiltalende og verdig som våre små midler tillot å gjøre det. Her vil fra nå av Guds sønn bo i Alterets sakrament og kalle på alle som vil høre ham og vandre i hans etterfølgelse — i et rike som har kjærlighetens lov til første og største bud.

Våre kirker kan være små og uanseelige, men de er likevel faste holdepunkter i tilværet, for i disse kirker lever Kristus stadig sitt liv her på jorden: de er for oss hva jomfruen Maria var da hun bar ham under sitt hjerte, det som båt og fjell og ørken var da han vandret i Palestina og talte til folket fra disse steder. I kirkene får menneskene høre Kristi egne ord forkynne Guds rike og de evige sannheter, og her erfarer de sannheten av apostelen Paulus' ord: «Vi er blitt rike i Kristus på alt».

Når menneskene blir likegyldige overfor den rikdom som Kristus gir oss i kirkene, da blir livet meningsløst og alle livets verdier blir verdiløse, for da har de ikke mer noe hjem, ikke mer noe som de kan streve for og som kan gjøre dem lykkelige. Ulykkelig den som ikke mer har noe hjem!

Det er kirkene, disse bønnens steder, som gir vår moderne kultur med sin kalde prosa, fremdeles et hjemlig og humannt og, om en vil, et romantisk preg. Hva ville storbyene med de veldige fabriker, de stereotype funksbygninger og kaserneaktige leiekomplekser være uten våre kirker som peker opp mot himmelen, opp mot det evige hjem? Hvor fredfullt og hjertevarmende virker ikke evighetslampen og vokslysene som stille og rolig brenner i våre kirker etter at øynene er blitt trette og blendet av all billig og grell lyseffekt fra reklamer og

tanter fra byens myndigheter med ordfører C. J. Hansen i spissen, bygnings sjef Michelet, forsynings sjef Th. Greftegreff, tidl. rådmann Chr. Granerud, arkitekt How, hovedentreprenøren disponert K. Knutsen Holte, byggelederen hr. Gustavsen, og en rekke andre som hadde æren av bygge- og innredningsarbeidet, de fleste med fruer. Videre sås provinsialforstanderinnen for St. Elisabethsøstre, moder Coelestine og hennes forgjenger, Moder Ewaldine som begge sammen med sine medsøstre — mange av dem her i dag til stede — i disse pionerårene så varmt har støttet opp om virksomheten i Lillestrøm og rundelig skjenket både kapell og kirke verdifullt utstyr. Fra Oslo var også kommet representanter fra St. Josephsøstre, Dominikanerinnene og St. Antoniussøstre, fra Hønefoss St. Frans Xaver-søstre og fra Hamar representanter for St. Karl Borromeussøstre. Ellers var det mange tilreisende fra nær- og fjerntliggende byer.

Seremonien begynte med den utvendige vigsel av kirkebygget ved Hans Høyærverdighet biskop Mangers, bak prosesjonen av korsbærer, ministranter og presteskap. Deretter fulgte vigselen av selve kirkerommet, med etterfølgende levitthøymesse. Biskopen var assistert av sogneprestene Kielland Bergwitz, Fishedick og Castri-

Øverst: Kirkebygget på vigselsdagen. I midten: Prosesjonen rundt kirken. Nederst: Noen av de mange ordenssøstre som tok del i høytideligheten.

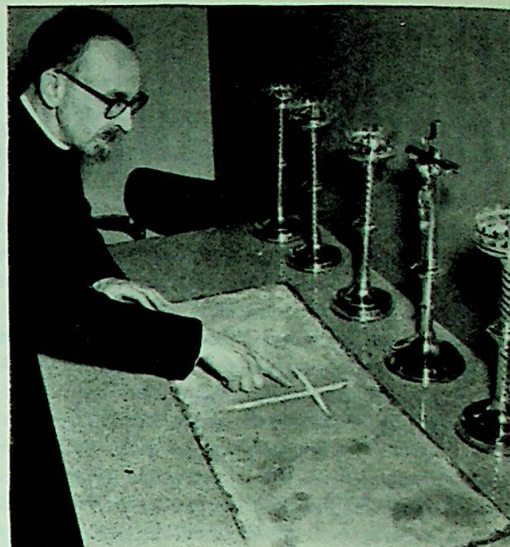
cum. Til stede i koret var for øvrig dominikanerpatrene Raulin og Vanneufville og sogneprest P. Bzdyl. Korsangen ble utført av St. Theresia kirkekor, Hønefoss, under ledelse av sogneprest A. Ivens. Biskopens preken er i det vesentlige gjengitt her i bladet. Høytideligheten ble avsluttet med sakramental velsignelse og takkehymnen «Store Gud».

I foreningslokale og tilfluktsrom

De kirkelige høytideligheter til ende, fortsattes som seg ved en slik anledning hør og bør i mer selskapslige former etterpå. I St. Magnus menighet er der en sjelden stor barneflokk, og den hadde sig egen *agåpe* — kjærlighetsmåltid som det het i urkirken — betegnende nok i det som i vår katastrofesvangre tid altså heter tilfluktsrom. La gå — en utmerket kristen benyttelse av den moderne sivile etterligning av katakombebegrepet . . .

I salen like ved, foreningslokalet, fant de voksnes *agåpe* sted — kirkekaffe heter det på et «putrende» norsk. Det var mer enn *det* i virkeligheten: det var en vel forberedt mottagelse, med førsteklasses servering, ikke bare av snitter, etc., men av taler og hilsener av sjelden kvalitet. Først redegjorde arkitekt How for byggets historie og overleverte det til biskopen. Så priste biskopen arkitekten og alle som hadde stått for, tatt del i og muliggjort reisningen. Han overlot så det ferdige bygg til menigheten ved sognepresten, som han takket for nidkjar innsats, og takket myndighetene for all vennlig imøtekommenhet. Dr. ing. H. C. Christensen var den selvskrevene til å tolke menighetens takk for den nye kirke og det som dertil følger. Ordfører C. J. Hansen uttrykte sine lykkønskninger på byens vegne på en nobel og oppriktig måte, og hovedentreprenøren Holte delte sin

Sogneprest Alf Høgh viser alterstenen fra Selje. Den har fått en vakker ramme av Grorud-granitt. Under den eldgamle helligdom ligger de opprinnelige relikvier fra Selje.

glede med det fullendte verket generøst med underentreprenører, arkitekt, konsulenter, håndverkere, arbeidere og byggherre (biskopen og sognepresten). Hittil har menigheten i Lillestrøm ikke hatt offentlig status, bare kirkelig. Det ga grunn til at sogneprestene Fishedick og Castricum ved henholdsvis St. Olav og St. Hallvard idag kunne gratulere St. Magnus menighet med den ny-erhvervede «jevnbyrdighet» som ordnet menighet også overfor Staten. Som en «avskjedsgave» vil følge en døpefont fra St. Olavs menighet og som nevnt, et passende krusifiks fra St. Hallvard. Det var ikke mer enn rimelig at sogneprest H. Kielland Bergwitz, Fredrikstad, grep ordet for avslutningssangen ble sunget. Han uttrykte sin sympati med det foretagende som ble

utstillingsvinduer! Uten kirkene, der vi kan knele ned og søke trøst og kraft hos vår himmelske Far, ville vår moderne kultur og våre moderne byer bare by fram et bilde av jag og uro, av fredløshet og fortvilelse. Kulturlyset kan ikke erstatte det evige lys.

Ja, det er kirkene våre, disse bygninger som bari- lig tro på en god og allmektig Far har reist, som enda minner menneskene om at de ikke er skapt til trelldom og evig undergang, men til frihet og evig liv i himmelens hjem. Vi hilser med glede alle framskritt, alle vitenskapelige og tekniske oppfinnelser, bare de tjener til å høyne den menneskelige personlighet, bare de får menneskene til å se opp til Ham som har skapt dem i sitt bilde og utstyrt dem med så vidunderlige evner. For det vesentlige her i livet er ikke det jordiske, men det evige.

På dette sinnelag har vi et herlig forbilde i den hellige Magnus som vi har valgt til vernehelgen for dette nyreiste gudshus. Denne norskættede jarl fra Orknøyene så i kirkene sitt egentlige hjem, sitt sikreste tilfluktsted. Om ham heter det at han fram for alt hadde «omsorg for Guds rett og småfolks rettferd». Han begynte alt han foretok seg med å gå i kirken for å be, og så pleide han å si: «Det får gå som Gud vil». Da han skulle møte sin motstander, jarl Håkon Pålson, gikk han først i

kirken for å be og så kom han og sa: «Jeg har bedt til Gud for deg at han skal være nådig mot deg». Det var i kirken, i Guds hus, at han fant kraft og mot til til ofre sitt liv for å bevare freden blant sitt folk. Fra kirken i Byggesherad ble han gravlagt og noen år senere overført til Olavskirken i Kirkvåg, inn- til den store St. Magnuskatedralen reiste seg over hans jordiske levninger. Det var altså hos Hvite Krist i gudshuset han fant den hvile, det lys og den glede som selv ikke døden har makt over.

Slik måtte det også være med oss mennesker av i dag. Vi lever jo alle på den hellige grunn av vår store kristne fortid da herlige domkirker og små stav- og stenkirker omkranste Norges land, lyste som varder langs den utstrakte kyst og viste veien fremad og oppad, veien til vår evige bestemmelse, vårt himmelske hjem.

Våre kirker minner oss om at hele menneskeslekten er Guds tempel som vi er de levende stener i. Og ikke minst minner de oss om at vi selv er Guds tempel etter apostelen Paulus' ord: «Guds tempel er hellig, og dette tempel er dere» (1. Kor. 3, 17). Ved den nåde vi får i vårt gudshus må vi bygge vårt eget Guds tempel i vår sjel. Alle våre tanker, ord og handlinger må bli dette tempels levende stener. Da vil vi aldri kunne bli hjemløse, for da bygger vi bro fra vårt jordiske hjem over til det evige hjem.

BLIKK på TIDEN

Tolv sinte menn.

■ Igjen en film som forsoner oss med en ofte ille misbrukt underholdningsindustri: Den amerikanske filmen «Twelve angry men» som på norsk har fått den litt kjedeligere titelen «Tolv edsvorne menn». Men så skjønner man da ihvertfall på forhånd at det er en jury det dreier seg om. Og faktisk greier denne filmen ikke bare å holde oss i spenning, men å spille på et bredt følelsesregister i oss, nesten to timer tilende, uten at vi kommer utenfor et stygt, skittent, over-opphetet juryrom, hvor vi sammen med tolv høyst alminnelige og feilbarlige mennesker veier et ungt menneskes liv på gullvekt. Henry Fonda, som spiller hovedrollen, er ikke bare en intelligent skuespiller, men også noe av en «kjempende humanist», som ofte har tolket rettferdighetens og medmenneskelighetens krav, helt siden sitt blendende gjennombrudd i *Steinbeck's* «Vredens druer» i tredivetårene. Her lærer han oss igjen respekt for det ukrenkelige i et menneskes liv og skjebne og for de fryktelige krav som selv den rettferdige dommen over andre i virkeligheten stiller til oss selv. Når dette leses har denne filmen kanskje alt nådd reprise-kinoene, men den er vel verdt både ens ærend til Nordstrand eller Sandvika og en særlig påminnelse til dem som kan passe den opp ut over landet.

Statsautorisert kirkefader.

■ Norsk Kirkeakademi har nylig diskutert folkekirken idé under et debattmøte på Fredriksborg. Her har lektor Trygve Bull med vanlig likefremhet gitt uttrykk for sitt syn på kirke-

pålagt pastor Høgh og redegjorde for den hjelp han hadde kunnet yte takket være den jevne katolske amerikaners tributt til arbeidet for Kirken i Norge (særlig sterk og berettiget applaus). Sogneprest Høgh takket varmt og utførlig hver den som hadde bidratt til å omgjøre den beskjedne begynnelse til det som dagens høytid bar fremtidig bud om. Hans takk gjaldt i første rekke biskopen og pastor Kielland Bergwitz, St. Elisabethsøstrene og menighetsmedlemmene. Han nevnte gavene: kapellet og prestegården og foreningslokalene med deres uvurderlige verdier; han nevnte de forskjellige givere til det videre utstyr som, foruten de allerede refererte gaver, bl. a. innbefatter en vakker messehagel, skjenket av biskop Mangers, og en prydfull monstrans, skjenket av biskop Wember, Tromsø. — Innløpne hilsener ble opplest, og etter en ny takketales av Hs. Høyærv. biskopen ble den festlige sammenkomst avsluttet med «Gud signe vårt dyre fedreland».

I.H.K.

TAKK!

St. Magnus menighet sier herved en varm takk til Hs. Høyærv. biskopen, presteskap, ordenssøstre og alle som ved sitt nærvær eller ved gaver og hilsener gledet oss på vår store høytidsdag. En særskilt takk til Lillestrøm bys ordfører og myndigheter for all elskverdig imøtekommenhet.

striden, og uttalte ifølge «Morgenposten» (2. desember) blant annet:

«Den angst som kirken under den såkalte kirkestrid har vist for at staten skulle ha til hensikt å ensrette kirken er totalt ugrunnet. De motiver som ligger bak de sterke reaksjoner på arbeiderpartihold er intet ønske om «schjelderupisering» av kirken, men ganske enkelt et ønske om rommelighet. Vi ser jo at visse kretser har en stor makt og et veldig organisasjonsapparat, og vi arbeiderpartifolk vet hvor farlig dette er, og derfor må vi reagere. Rommelighetsidealet er arvet fra den politiske liberalisme. Dette er den psykologiske bakgrunn for vår holdning.»

Når lektor Bull dessuten stiller seg nærmest ironisk til statskirkens kontakt-iver overfor nettopp regjeringspartiet («Vil kirken holde seg inne med maktthaverne?») får man si at det er rene ord for pengene, som burde utfordre ikke bare den stadig selvanklagende ydmykheten, men også hva der måtte finnes av legitim stolthet og reservert verdighet på kristent hold i Norge. Lektor Bull synes ikke engang å ha mistanke om at «den politiske liberalisme» aldri har hatt betingelser for å tjene som noenslags norm for kirkelivet, og spør ikke seg selv om hvorvidt en stats-påtvunget sameksistens mellom rettroenhet og uttrykkelig definert vranglære kanskje simpelt-hen står i uløselig motsetning til kristendommens selvforståelse og egentlige natur. Her har skråplanet fra en statskirkes allerede farlige kompromisser til et veritabelt «riksreligionsverk» fått en faretruende vinkel.

På dette felt synes vi at hans ungdoms læremester, den høyt begavede kommunisten Erling Falk, som lektor Bull har portrettert i sin interessante bok om «Mot Dag»-bevegelsen, hadde en ganske annen sikker innlevelsessevne og fast logikk:

«Konsekvent gjennomført», skrev Falk i artikkelen «Kirkestriden» i 1923, «betyr den liberale retning kirkens sprengning. Enhver kirke som skal vare, må hvile på visse grunnsannheter som er alminnelig anerkjent, på dogmer. Trekk disse ting i tvil, står intet lenger fast. Den individualistiske tankegang fører i sine konsekvenser til anarki på det religiøse område som over alt ellers. Den er etter sitt vesen en fiende av alt fellesskap, av all organisasjon, av all personlig innordning i et større hele. En kamp mot dogmene er en kamp mot kirken selv.»

Og senere i samme — 35 år gamle! — artikkel skriver Erling Falk noen linjer som med sin skarpe sans for poenger og kjernesporsmål ikke bare er egnet til å overraske som uventet fra dette særlige hold, men som også forteller litt om hvor konstant, det vil si: *latent*, den norske kirkestrid har vært i vårt århundre. Her er stoff til ettertanke i dagens situasjon, hvor selv det systematisk kristen-fiendtlige «Dagbladet» stadig messer om sin bekymring for menighetsrådenes sammensetning:

«Den konservative retning i kirkestriden lider av skavanker som er åpenbare og dyptgående. Men så lenge der er tale om teologisk meningsforskjell, om troens teori, er det klart at den forfekter det syn som kirken må forfekte hvis den ikke skal gå til grunne... Man kan være en fiende av kirken. Man kan anse en sammenslutning av den art fordervelig og gi sin fulle sympati til de krefter som søker å sprengre den. Men det er ikke dette standpunkt de liberale teologer inntar. De forlanger hjemstavnsrett og likeberettigelse innenfor den kirke de selv undergraver. At de i dette sitt arbeide får støtte og sympati fra alle irreligiøse og kirkefiendtlige kretser i landet er en kjennsgjærning som ikke i minste måte forringer denne sannhet.

Drevet ut i sin konsekvens, gjør den liberal-teologiske tanke-retning religionen til en sak mellom den enkelte og hans Gud. Det var kanhende smukt om det kunne bli slik. Det ligger iallfall fjernt fra livets realiteter. Samfunnet består ikke av enkeltindivider. Menneskene har behov for fellesskap og samling, i religion som i annet. Over hodene på de liberale prester vil menighetene samle seg omkring faste, forståelige og håndgripelige grunnsannheter. Og det åndsmørke som vil ruge over den nye kirke, vil være en rettferdig straff over de kirkens venner og tjenere som ga sine frisinnede tilbøyeligheter en så misforstått anvendelse.»

Jo — Erling Falk hører unektelig til de livaktige gjengangere!

En klype skeptisk salt.

Verdenshistorien har lett for å bli folkelesning i de tusen hjem, når den bare faller i pennen på en god popularisator. For det forrige slektledd het han Alexander Bugge. For dette heter han Carl Grimberg. Den svenske historikerens «Menneskenes liv og historie» er blitt en norsk forlagssuksess de siste par årene, og skrider hurtig — med prektig billedmateriale — frem mot den komplette samling på 21 bind. Bind som — i parentes bemerket — er smak-

fullt tegnet av vår nettopp så aktuelle venn Hermann Bongard.

Grimberg er en god forteller. Men historien er en ueksakt vitenskap, og som alle historikere har han slagside, og fortolker sitt stoff. Hans politiske kjepphester kan vi se bort fra her. Men når det gjelder de religiøse er vi mindre tålmodige med denne særdeles lukkede og fordomsfulle ekt-svenske «protestant». En avdød forfatter må få lov til å beholde sin *tendens*, men etsteds løper en lett synlig grense mellom *tendens* og *uetterrettelighet*, og her kommer utgivelsens redaktør inn i billedet. Rektor Haakon Holmboe, som så håndfast lot rette verkets første, forhistoriske kapittel at han fikk hele den hjemlige antroposofiske falanks pluss «Morgenbladet» på hal-sen, har ikke akkurat vært observant når det gjaldt Grimberg's utillatelige svikt i dømmekraften overfor kirkehistorisk stoff, og ganske særlig overfor «katolsk» stoff. Grimbergs sure og bornerte anti-papisme virker — og er — provinsiell og tilstøvet: Et skoleeksempel er kapitlet i 14. bind om Kirkens mot-reformasjon i det 16. og 17. århundre (Trient-konsilet, Ignatius av Loyola og jesuitterordenens grunnleggelse). Her er det Gustav Adolfs suffisante landsmann som er ute og tramper, i altfor store ridestøvler — ubesværet av forskningens resultater. Billedredaktøren har også vært litt snar: En helsides illustrasjon av «Giordano Bruno» (den ulykkelige dominikaner!) forestiller i virkeligheten en meget kjent statue av *Sankt Bruno*, stifteren av karteuserordenen (født 1035, dvs. over 500 år tidligere!) Altså: Selv denne lettfordøyelige og fornøyelige historiker trenger en god klype skeptisk salt, anvendt på de rette steder!

Fr. Candidus.

Carl Grimberg.

LITTERATUR

BIBELENS KVINNER

H. V. Morton: «Bibelens kvinner». — Lutherstiftelsens forlag. 142 s.

I 1938 kom Mortons «I Mesterens spor» på norsk. Siden den dag har Morton vært et kjent og aktet navn på vårt bokmarked.

Morton er journalist av topp-klasse, skarp iakttagger, fin menneskekjenner og god forteller med angelsaksisk tradisjon. Det gjør hans bøker lettlesbare og i regelen vet han på en meget behendig måte å knytte fortid og nutid sammen, den ideelle reisefører. Dette gjelder både når han viser oss et land og et folk.

I «Bibelens kvinner» gir han korte kapitler på 6—8 sider, småskisser av en rekke kvinneskikkelser både i Det gamle og Det nye testament. Han ser dem ikke i teologisk perspektiv, men mer som typer på kvinnelighet — på kvinnelige dyder og laster.

På sin egen, undertiden litt underfundige måte, viser han hvordan de samme trekk går igjen, om det så gjelder mennesker fra Ur eller Egypten, Babylon og vår egen tid. «Bibelens kvinner» er en beskjeden bok og vil ikke være annet. Den kan gjøre god nytte for seg som en aller første innføring i bibelens persongalleri.

Når du senere møter navnene Rebekka, Ruth, Debora, Abigael, Esther, så har du allerede møtt dem engang, jeg hadde nesten sagt i deres egen stue og eget kjøkken.

Mortons mange reiser i den nære Orient gir også hans menneskeskildring en særegen koloritt. En merker ofte at boken ikke er skrevet bare ved skrivebordet, men også i marken.

Forhåpentlig vil lesningen av «Bibelens kvinner» gi lyst til å høre mer om de skikkelser, som på en eller annen måte har spilt en rolle i frelsens mysterium.

G. G.

I DR. FAUSTS TEGN

Rudolf Thiel: «Og det ble lys. — Forskingen erobrer verdensrommet». Dreyer 1957, 338 s.

Dette er en bok som man, bokstavelig talt, blir svimmel av å lese. Ikke bare på grunn av de astronomiske tall den i sin siste del opererer med, men også fordi den vitner om krefter i det menneskelige intellekt som får oss til å føle oss som små kryp overfor høye tinder av genialitet. Boken forteller om astronomiens først langsomme, senere rivende utvikling fra de babylonske astrologer helt frem til russernes første kunstige måne (boken kom nemlig ut mellom den 4. oktober (Sputnik I) og den 3. november (Sputnik II)). For en spennende ferd! Men hvor uhyggelig også! Helt til den nyere tid er forskningen preget av enkelte personligheter som det er fengslende å bli kjent med, Galilei, Kepler, Newton, men jo nærmere vi kommer vår egen tid, jo mer forsvinner forskeren bak veldige systemer og matematiske formler. Kanskje er det bare et synsbedrag, fordi vi ikke ennå har assimilert den siste lærdom, men sikkert er det at vi mister fotfestet overfor de nyeste teorier.

Det er imidlertid et felt hvor vi kristne ikke behøver å miste fotfeste, nemlig det filosofiske. I den bok som han nylig har gitt ut om Jacques Maritain, kommer professor A. H. Winsnes inn på de problemer som er knyttet til de forskjellige grader av viten (s. 150—170). En vitenskap som den astronomiske er en form for er-

Lumen

— DET NYE FELLES-NORDISKE TIDSSKRIFTET
FOR KATOLSK TEOLOGI OG FILOSOFI

TRE NR. (ca. 200 sider) PR. ÅR

ABONNEMENT 15 KR.

Kan tegnes i

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo

Tlf. 42 37 43

kjennelse, og den er så spennende at den lett oppsluker hele mannen. Men der finnes andre erkjennelsesformer som mennesket også må ha adgang til for å stille sin tørst etter sannhet. Det er utmerket å erobre verdensrommet, men ennå viktigere å lære å kjenne den som har skapt verden. Viktigere også å kjenne mennesket som på grunn av sin åndelige natur er større enn hele den materielle verden. «Mennesket er bare et siv, — det svakeste i hele naturen, men det er et siv som tenker. Et maktoppbud av hele universet er overflødig for å knuse det. Noen dunster, en dråpe vann er tilstrekkelig til å gjøre det til intet. Men om hele universet veltet seg over det, var mennesket stadig edlere enn den makt som slo det ned. For mennesket *vet* at det dør og at universet er det overmektige. Det *vet* universet intet om» (Pascal, tanker, s. 118 i P. Lutz' utg.).

A. R.

KOSELIG BARNEBOK

Eugenie Winter: «Kan vi vel». — N. W. Damm og Søn, Oslo.

Hjelparbeid for de vanføre og deres rehabiliteringsproblemer tas i våre dager opp i stadig videre omfang. Det ydes meget verdifullt arbeid, og vi er alle mer oppmerksom på problemene enn kanskje noen gang tidligere. Så kommer da også Eugenie Winther med en koselig liten barnebok som klokt og lettfattelig gir oss litt innsikt i ti vanføre barns daglige liv. Handlingen er hentet fra Heia pensjonatskole hvor disse ti bor hele skoleåret. Barna er i forskjellige aldre, så like og samtidig så ulike som barn kan være. De har det hyggelig og morsomt, men de har også sine sorger.

To av barna får være med i kringkastingsprogrammet «Barn hjemme og ute». Dette kapitlet blir ekstra spennende ved at Tobben lurert seg med. Resultatet av besøket i kringkastingen blir at «heiagjengen» (det er en klubb de store barna på Heia har) deltar i en stor konkurranse om å lage en avis. Dette gir det meste stoffet til boken.

Boken får oss til å innse at de vanføre barna er alminnelige barn, med de samme drømmer, ønsker og sorger som andre. Men dessuten har de sitt fysiske handicap som de ønsker å overvinne. De ønsker ikke medlidenhet, men heller ikke at folk unngår å snakke om deres problem. De vil behandles som andre og få en håndrekning når det trenges.

Lisa i boken uttrykker det meget treffende i sin ønske-drøm: Når hun er ferdig med folkeskolen på Heia å få begynne på en vanlig realskole og bare få være Lisa Reime i 1. real. Det er vel og bra å få være likestilte, men det er også et sterkt behov for kontakt og vennskap med friske barn.

Boken skulle være god lektyre både for voksne og barn. Den har noe å lære både friske og syke.

Ellen Greve.

BOKANMELDELSER

ved Hallvard Rieber-Mohn O.P.

EN BEDRIFT

A. H. Winsnes: «Jacques Maritain. En studie i kristen filosofi.» Aschehoug. Oslo 1957. 286 s.

Det er et tilsynelatende upresist «fag» professor A. H. Winsnes representerer ved Universitetet i Oslo: «Idéhistorie» er en vag betegnelse som kan bety så meget. Om professor Winsnes overhodet trengte å legge frem et forsvar for sin lærestols berettigelse og verdi, ville hans nye bok om den franske kristne filosofen *Jacques Maritain* visst få selv den argeste kritiker til å tie. Nettopp som *idéhistoriker* formår Winsnes noe som man visst

Et yngre bilde av Jacques Maritain.

ville ha forsverget om det ikke forelå: Å presentere både begripelig og levende en betydelig tenker og hans tankeverden på et sprog og i et miljø hvor filosofien lenge har hatt svært trange kår. Nettopp ved sine veldige kunnskaper og utsyn, sin sans for *sammenheng* i Vestens åndsliv, både bakover i tiden og på tvers av skoler og motsetninger i nutiden, har professor Winsnes kunnet gi sin bok bredde og perspektiv. Enhver som overhodet har sans og interesse for

det dramatiske og skjelsettende ved de brytninger som finner sted på mennesketankens arena vil her møte en rikdom av stoff til forståelse av hva åndsliv egentlig er for noe. Og i en kultursammenheng som vår nordiske, ensidig preget som den er av den lutherske uvilje og mistenksomhet overfor tankens systematiske arbeide med kristendommens virkelighetsforklaring, har en bok som denne en viktig misjon.

Biografisk og analytisk stoff er hos Winsnes lykkelig forenet til et likevektig hele, og under hele fremstillingen åpnes der så mange sideveier til kjente punkter i landskapet, at boken gir noe mer en titelen lover — et helhetsblikk over særlig det 19. og 20. århundrets tanke-linjer i Vesten. I forhold til dette gjennomgår Winsnes med en aldri sviktende forståelse og sympati de vesentlige trekk ved thomismens moderne renessanse og Maritains bidrag til den innenfor de forskjellige grener av filosofien: erkjennelsesteori, metafysikk, moral, historie-filosofi, samfunnstenkning og estetikk. Det er en bok som krever arbeide og eftertanke av sin leser, ikke fordi formen og stilen er tung (den er tvertom beundringsverdige enkel og klar), men fordi emnet er krevende. Til gjengjeld gir den oss et veld av fruktbare tankeforbindelser og et velgjørende overblikk, ved å sette oss i kontakt med ikke bare én, men *to* personligheter som forner forstand og hjerte i erkjennelsens glede: Jacques Maritain og hans dyktige norske biograf.

I den søte jule natt — —

UFERDIG

Åge Rønning: «Kvinnene». Roman. Gyldendal. Oslo 1957. 224 s.

Åge Rønning hører til den yngre garde av norske forfattere, og har tidligere røpet talent gjennom en samling noveller — «Gjennom gitteret». I romanen «Kvinnene» synes han å ha vært offer for motstridende intensjoner: Komposisjonen virker uklart og forvirrende, og en innlagt intrige er halvhjertet utnyttet og splitter åpenbart hans artistiske forsett. Men i skildringen av en ung drømmer som søker forklaringen på sin fars selvmord ved å flytte tilbake til sin barndoms leiegård og studere menneskene der, viser Rønning sin evne til å skape sære, uvirkelige stemninger og legge et mystisk og poetisk halvllys over ellers nøkterne Oslo-strøk som Skarpsno og Observatoriegaten. I et avsnitt — som bryter linjen i hans fremstilling — skildrer han et «møte med katolisismen» som tyder på at han har vært grepet av trappisten *Thomas Merton*, og som viser tilløp til en ekte sans for religiøse verdier. Men noe oppblandet er det unektelig også med adskillig lettvent mystisisme. Litt skuffende er det å gå glipp av et *virkelig* møte, som også ville ha innebåret en lovende *artistisk* mulighet, mellom, på den ene side, den unge Paul Helland, hvis kaotiske drømmersinn trues av den totale uvirkelighet og meningsløshet, og katolisismens fundamentale virkelighetssans på den annen. Som det er, blir Kirken lite annet enn trøsten i en rød lampe og duften av en blå blomst. Åge Rønning har håndlaget — og har råd til å vente.

EN BEGIVENHET

Cappelens Forlag har sendt oss et utvalg av sitt «Nordiske Bibliotek» — særlig en rekke av sine lekke små bind dansk og svensk lyrikk — på originalsproget. På omslagene lover den energiske og dristige kombinasjonen forlagsdirektør *Henrik Groth* — universitetslektor *Erling Nielsen* oss 20 bind pr. år i tiden fremover. Selv er vi — som katolikker — så naturlig vendt både mot det store utland og mot våre naboland når det ellers gjelder åndelige impulser, at vi av hjertet berømmer også denne «litterære skandinavisme» som den gledelige begivenhet den er. Imens koser vi oss med hva året bringer, kanskje mest (smak og behag!) med de to ordmestrene svensken *Hjalmar Gullberg* og dansken *Poul La Cour*. Det er såvisst ikke den dårligste adventsmeditasjon å lese Gullbergs deilige «Den Heliga Natten», der han lar de hellige tre konger syng:

«Historien skall förtälja	Vårt ödes slutkapitel
hur vi drog ut pompöst.	är kanske Betlehem.
Vi hade ej att välja,	Mantel och kungatitel,
vi lydde motståndslöst.	må andra bära dem,
Vi red från tron og maka	kullstörta eller styrka
med rökelse och guld.	rike och dynasti!
Kommer vi ej tillbaka	Vi reste för att dyrka
är stjärnan därtill skuld.	den som var mer än vi.»

Men i den lange liste over navn som vi kan vente oss i fremtiden savner vi med forbauselse ett: Kan det være mulig at Erling Nielsen har glemt den uovertrufne sprogkunstner — hans egen landsmann *Johannes Jørgensen?*
H. Rieber-Mohn.

RADIO

spørsmål og svar

Ved pastor Edvard Vogt.

Under denne rubrikk besvares tilsendte spørsmål i forbindelse med religion og moral i en norsk sending over Vatikanets Radio den fjerde onsdag i hver måned. Sendingen finner sted kl. 16.45 over bølglengdene 19.84, 25.67, 31.10 og 41.20 meter. Adressen er: Vatikanets Radio, Vatikanet.

BØNN FOR DE AVDØDE

• En lytter fra Kristiansand — en protestant som de fleste av våre spørsmålsstillere — forteller at hun i det siste har beskjeftiget seg med spørsmålet om bønn for de avdøde: «*JEG FØLER AT JEG SKYLDER MINE AVDØDE Å BE FOR DEM, MEN VET IKKE HVORDAN JEG SKAL GRIPE DET AN.*»

Den gode vilje som fremgår av dette brev kan virke inspirerende på alle som tar denne kjærlighetsplikt lett. Den vanskelighet vår lytter føler skyldes vårt behov for form i vårt bønneliv, for en regelmessig rytme, for fellesskap — og mest av alt: et direkte forhold til Kristus i Messens offer.

Kirken tilfredsstiller disse behov på mange vis. Den lærer oss særlige bønner for de døde, for eksempel salme 130: «Fra det dype roper jeg til deg, Herre», som mange katolikker ber daglig, — og den sørger for at tanken på de døde er en del av det liturgiske liv. I hver eneste messe ber vi for de døde, men selvsagt skjer dette på en inderligere måte i de sjelemesser de etterlatte lar oppføre for sine avdøde. I kirkeåret er en særlig dag, den 2. november, og en særlig måned, november, viet de levendes forhold til de døde.

Ved slike midler blir en katolikk hjulpet til å oppfylle sin kjærlighetsplikt. For ikke-katolikker blir det hele mere vanskelig og problematisk, — selv om de føler at de burde gjøre noe og vet at alle kristne generasjoner fra oldkirkens dager har vært samlet i bønn og offer for de døde. Det råd jeg kan gi er å sikre seg en avskrift av Kirkens vanlige bønner for de døde og så regelmessig be disse. Ikke-katolikker er alltid velkomne til de særlige katolske gudstjenester viet de døde, og de vil her kunne forene seg med det mektige kor av bønner som Kirken uopphørlig løfter til Gud til hjelp for dem som renses for de timelige følger av sine synder før de kan gå inn til den evige salighet.

Hva grunnlaget for læren om skjærsilden angår kan jeg innskrenke meg til å henvise til mitt svar på et spørsmål i utsendingen den 24. april i år, deretter gjengitt i St. Olav.

Dr. teol J. van der Burg:

BØNNEN FOR DE AVDØDE

Den bibelske lære om et rensessted.

44 s. — Kr. 1,10

Peter Schindler:

DØDEBOGEN

50 s. — Kr. 6,85

KATOLSK BOK OG BLADSENTRAL,

Akersv. 5, Oslo

STERKT KIRKELIG INNSLAG I PORSGRUNN BY'S 150-årsjubileum

En har ikke kunnet unngå å merke seg den romslighet som ble vist overfor det kirkelige innslag i feiringen av Porsgrunn by's 150-årsjubileum forleden (4. desember). I det offisielle program inngikk høytidelige gudstjenester i fire av byens kirker: i Østsidens kirke (luthersk), i Vår Frue katolske kirke, i Immanuelkirken (metodistenes) og i Frikirken — for å nevne dem i den rekkefølge deres representanter var oppført på den offisielle talerliste ved «jubileums-kommunestyremøtet» i byens rådhus kl. 13. Det var Agderbispen Johannes Smidt, biskop dr. Mangers, biskop Odd Hagen, metodistenes leder i Skandinavia, og forstander Jens Lund Andersen, Rjukan, Presbyterieforeningens formann i Søndre distrikt.

De kirkelige dignitærer var også til stede ved den etterfølgende jubileumslunsj i Hotel Vic, der tostmaster var konsul Carl P. Wright, jubileumskomiteens formann — og byens katolske ordfører i flere perioder før han ble innvalgt på Stortinget i 1936.

I Vår Frue selebrerte Hans Høyververdighet biskop Mangers høymessen, assistert av sogneprest Harald Taxt, og i sin preken sa biskopen bl. a.:

Hos Paven!

Helt t.v. Catherine og Leif K. Johansen. Deres to småpiker flankerer yndig pave Pius XII.

Det lyder som en solskinnshistorie. Men den er sann:

I sommer kom maskinist Leif K. Johansen, som for 28 år siden utvandret til Amerika, på besøk til Norge for første gang siden utvandringen. I Amerika ektet han en italienerinne, katolsk, og han selv gikk senere over til katolisismen. Nå var de to, sammen med deres to sjarmerende små døtre, på besøk i fars fedreland. De ordnet sin reise slik at de aldri gikk glipp av søndagsmessen. Etter Norgesreisen var det naturlig at kursen ble satt for Italia. Da hadde de et nesten utsigelig ønske om å få se Den hellig far, Paven. En ganske særskilt introduksjon ble gitt dem av biskop Mangers — og det resulterte i en spesialaudiens hos Pius XII.

Vår nåværende pave mottar årlig hundretusener. Her har vi et eksempel på den nesten umenneskelige ytevne han legger for dagen når det gjelder å komme i kontakt med alle og enhver.

Porsgrunn har reist seg og har vokset fram på «en øde med pors bevokset grunn», som det heter i et gammelt aktstykke. Denne «øde grunn» var i middelalderen omgitt av en herlig krans av navngjetne helligdommer såsom Gjerpen ærverdige kirke, Kapitelberget, Gjemsø kloster, Eidanger gamle kirke osv. At Porsgrunn også i dag føler tradisjonens pulsslag og de minnes bånd som knytter den til forfedrenes religiøse sinnelag, viser det faktum at den vil gi sitt jubileum et religiøst preg med gudstjenester i alle byens kirker.

Ja, det var en oppløftende tanke, et tiltak som byens fedre har all ære av og som må trekke Guds signing over den jubilerende by. Slik har det vært i gammel tid: fra kirkene, fra gudstjenesten tok folket Gud med seg til sitt jordiske hjem for å hellige det både i glede og i sorg, i helg og i hverdag. Både folkelivet og privatlivet var gjennomsyret av religion. Og slik må det også være i dag. Alt hører jo Gud til. En bys jubileum er derfor ikke bare en verdslig fest, men skal også fullt ut være en religiøs fest. Porsgrunn har her gitt et eksempel og vist at det lever av forfedrenes blod og ånd.

Vi må bare ikke tro at vår moderne tekniske kultur kan unnvære Gud og Kirken, kan unnvære mennesker som folder sin hender i bønn. Utviklingen har gått i et rivende tempo slik at den beruser menneskene i bevisstheden om deres oppfinnsomhet, kunnskap og maktfylde. Men på den annen side fyller den også gemyttene med angst og beven for en mulig total utslettelse ikke bare av alle menneskelige verdier, men av menneskene selv. Ve menneskene om de moderne tilintetgjørelsesvåpen faller i gudløse hender og blir brukt uten å ta hensyn til den orden Gud har skapt.

Nettopp derfor trenger verden av i dag bedende mennesker, mennesker som respekterer de sanne, de guddommelige verdier både i mennesket og i verden og som ved sin ferd og sin bønn oppnår Guds miskunn for vår truede menneskehet.

Tallet av hemmingsløse og samvittighetsløse mennesker som forsynder seg mot samfunnet er så stort i våre dager fordi tallet av dem som folder sine hender i bønn og som tar Guds bud som sin rettesnor, er så lite. Vi kan derfor ikke på bedre måte vise vår patriotisme, vår kjærlighet til vårt hjemsted enn å være bedende kristne som innretter vår liv og vår ferd etter Guds orden og Evangeliets grunnsetninger. For da gir vi Gud hva Guds er og keiseren hva keiserens er. Vi må huske at disse to ting ikke kan skilles: Lever vi slik som Gud vil vi skal leve, da må vi også være gode borgere som helhjertet går inn for å bygge vårt jordiske hjem, både det private som er vår familie og det felles som er vår by og vårt land.

Her har vår vakre lille kirke hatt og har sine store betydning i Porsgrunns liv og utvikling. Den er ikke bare et klenodium og utgjør sammen med St. Josephs hospital et karakteristisk trekk i bybildet, men den har nå i nesten 70 år vært det åndelige hjem for vår lille katolske menighet, arnestedet der de første utenlandske katolske arbeidere kunne holde sin hellige ild, sin kristne tro, levende og brennende og få kraft til å kunne medvirke til Porsgrunn bys framgang og velferd.

Nettopp ved vår tro og gjennom vår vakre kirke føler vi oss vokset sammen med denne by. Med rette kan vi derfor med alle byens borgere feire dette jubileum i det vi takker Gud og ber om at han alltid må holde sin hånd over byen, så den i sannhet hører ham til, og «lever sitt liv i all gudsfrykt og gode seder».

Farumgaard

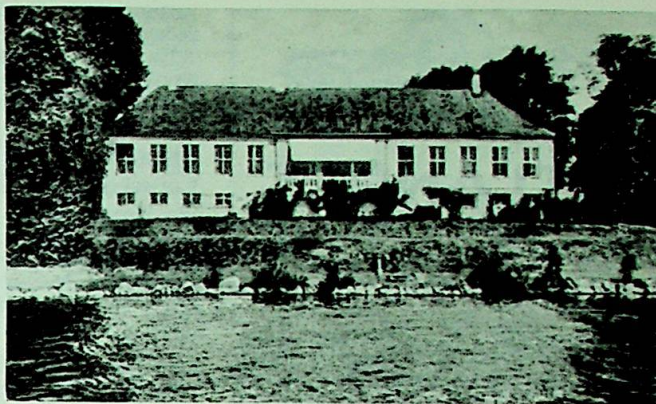
St. Ursulasøstrenes kloster og rekreasjonshjem

Etter i to år å ha hatt en god og styrkende sommerferie på Farumgaard på Sjælland har jeg bedt om å få skrive litt om dette stedet i St. Olav. Det er forbausende lite kjent i Norge. Selv fikk jeg høre om det av en svensk venninne som hører til stamgjestene der. Hun rådet meg til å reise dit fordi det nettopp var et sted som kunne gi hvile og fred etter et urolig og anstrengende arbeidsliv. Jeg ble ikke skuffet og ville gjerne at andre norske skulle få oppleve stedet og ånden der.

Farumgaard er en gammel vakker herregård. Eiendommen nevnes første gang i 1372, huset som det nå står er bygget i 1705. For historisk interesserte er det derfor meget å finne. St. Ursulasøstrene kjøpte stedet i 1932 og hadde i høst hatt sitt rekreasjonshjem der i 25 år. Jeg var til stede på jubileumsmottagelsen og det var en glede å se den takknemlighet som gjestene fra senere og tidligere år — protestanter og katolikker — følte over hva Farumgaard og søstrene hadde gitt dem.

Farumgaard ligger ved Farum sjø med en deilig utsikt. En kan ta vakre turer langs sjøen og til de andre sjøer den går over i. Naturen er fredelig og harmonisk med store løvskoger og vide marker. En er langt borte fra storbyen København enda det bare er en times reise med buss og tog. Like utenfor Farumgaards eiendom ligger Farum by med idylliske gamle hus og den gamle middelalder-kirke. Kirken og den vakre kirkegården ligger på en høyde hvor det er utsikt over hele sjøen. En minnes sin gamle lesebok og diktet om kirkeklokken i Farum.

Farumgaard, den hvite gård i Farum, er en skjønn gammel bygning både innvendig og utvendig. Der er en hovedfløy og to sidefløyer og mellom dem en nydelig stensatt plass og innkjørsel. I den venstre fløy er der et vakkert lite kapell. I den store dagligstue er de gamle, grønne silketapeter bevaret. Her er en sjelden lysvirkning med tre fag vinduer til begge sider. Foran dagligstuen er der på den ene side en stor terrasse ut mot sjøen. Den annen side vender mot plassen og mot det store franske haveanlegg med symmetriske plener og klippehekke. Haveanlegget og bygningens symmetri harmonerer. Og så er der om sommeren roser allevegne i haven, foran terrassen, oppetter veggene. Men det aller deiligste er parken med de gamle trær og en lindeallé som er som en gotisk katedral. I parken er der ensomme veier for den som trenger stillhet, en kan finne en grotte med en Madonna som søstrene kaller Vor Frue av Farum, en korsvei mellom store gamle trær, og en finner de

Farumgaard.

skjulte stier. Rekreasjonshjemmet er åpent hele året og der er alltid mange gjester. Værelsene er hyggelige og hjemlige og der er sentralfyring. De som en gang har vært der og opplevet stedet, søstrenes omsorg og den gode ånd, de kommer gjerne tilbake. Derfor bør et besøk planlegges i god tid på forhånd. Søstrene arbeider flittig ute og inne, de står for stellet i det store hus, de har haven, de dyrker grønnsaker og frukt og har høns og gjess. Likevel får de tid til å møte alle sine gjester med vennlighet og omsorg — selv om de ikke egentlig «omgås» fordi de følger sin ordensregel.

Søstrenes Moderhus ligger nå i Bielefeld, men de kommer fra Breslau hvor deres kirke brente under krigen. St. Ursulasøstrene har klostre i mange land. De kom til Danmark i 1932 for å grunnlegge et kloster der og da fant de Farumgaard som var til salgs for et dødsbo. Egentlig ville de opprette en skole da flere av dem hadde lærerutdannelse. Men planen lot seg ikke gjennomføre, og så ble det et rekreasjonshjem isteden.

Under okkupasjonen kom Farumgaard aldri i søkelyset for Gestapo. Det var et hell fordi flere danske motstandsfolk fikk hjelp der. Det foregikk dengang adskillig spennende i denne fredelige egn. Og Farumgaards danske venner søkte dit som før.

Farumgaard har i disse 25 år vist seg å fylle sin oppgave: å gi styrke, stillhet og fred til dem som søker dit. Søstrene håper bare å kunne fortsette sitt virke der, og det ønsker nok også Farumgaards mange venner.

Signy Arctander.

STEDMOR

Det er bare kjærligheten som gir en mot til å bli i mors sted, stedmor. Den kjærligheten og det motet blir tidlig lønnet med vanntakk og ond tale. — «Du skal ikke si mamma til henne» sier tanten, «det er bra dere har fått hjelp», sier den som aldri så til sykdommen hos den avdøde. «Det er bare dere som har retten til alt etter mora», sier en annen kvinne, som ikke kjente eller elsket hjemmet.

Huff hvor ettersatt den er som er i mors sted.

UTLANDET

VATIKANET

Den tyske forbundsresident i audiens.

Professor, dr. Theodor Heuss, den tyske forbundsresident, var i slutten av november på gjennomreise i Roma, og ble mottatt i høytidelig audiens av pave Pius XII.

Det ble satt opp et stort program i anledning av presidentens besøk i Roma, og denne ga også en mottagelse for de kardinaler som er bosatt i Roma, det diplomatiske korps ved Vatikanet, og representanter for sekular- og ordensgeistlighet. I løpet av de dagene president Heuss oppholdt seg i Roma, besøkte han dessuten en rekke kirker og det tysk-ungarske presteseminarium.

Pave Pius XII's «sommerferie» i år.

Paven vendte i år tilbake fra Castelgondolfo den 16. november. Han hadde da oppholdt seg på sommerstedet siden den 24. juli, og i løpet av den tid hadde han gitt alminnelige og spesielle audienser for ca. 450 000 mennesker, foruten en lang rekke privataudienser.

Han reiste tilbake til Vatikanet to uker før den vanlige dato som er avslutningen på det liturgiske år. Like etter begynner de åndelige øvelser i forbindelse med adventstiden.

Kardinal Piazza død.

Sekretæren for Konsistorialkongregasjonen, kardinal Adeodato Piazza, avgikk ved døden i sin bolig i Det apostoliske kanselli i Roma den 1. desember

etterat han en uke i forveien var blitt rammet av et slag.

Kardinal Piazza var født i 1884 i Nord-Italia og tilhørte karmelittordenen. Han ble kreert kardinal i 1937 av pave Pius XI.

BELGIA

Eurovisjonen sender julenattsmesse fra Maredsous.

Eurovisjonen sender i år midnattsmessen julenatt fra det belgiske benediktinerabbedi Maredsous, nord for Namur. Utsendelsen tar til julaften kl. 23.55 og slutter kl. 1.00.

Liturgiske direktiver.

Kardinal van Roey, den belgiske primas, har offentliggjort en serie instruksjoner om liturgien for både geistlighet og legfolk, men med spesielt henblikk på prester som forsøker å få sine menigheter mer aktivt engasjert i liturgien.

Det fremholdes at det ikke bør tiltales så høylydt resitering av bønner o.l. at prestens stemme forstummer under messen og folk blir distraheret fra messens faste bønner. Eventuelle kommentarer kan fremsies på det respektive lands sprog, men bør henvises til messens latin. Det er en kjent sak at overdrevent lange prekener kan vende folks tanker bort fra messen; en preken skulle aldri vare lenger enn et kvarter, og bør i alminnelighet være inspirert av dagens tekst, heter det i kardinalens publikasjon. Deler av messen som Kyrie, Credo og Pater Noster kan beses av menigheten enten på latin sammen med presten, eller på landets sprog, og i sistnevnte tilfelle kan det brukes en forkortet versjon når det anses for ønskelig. Messen kan ikke holdes «coram populo» (dvs. at presten selebrerer vendt mot menigheten) uten at det foreligger spesiell tillatelse fra biskopen.

I en kommentar gir kardinal van Roey uttrykk for sin glede over den store deltagelse i ettermiddags- og af-

tenmessene, særlig siden det kom nye anordninger vedrørende fasten før kommunionen, og han oppfordrer prestene til å bekjentgjøre disse messer så meget som mulig. Han sier at folk vanligvis er mer våkne og oppmerksomme om ettermiddagen og kvelden enn om morgenen, og bedre opplagt til å lytte til prekener da.

Kardinalen foreslår også at det oppfordres til å motta den hellige kommunion oftere under rekviem- og brudemesser enn tilfellet er nå.

CANADA

Anglikanere og katolikker.

En anglikansk institusjon i Ontario i Canada, Canterbury College, er blitt tilsluttet det katolske universitet i samme by. Rektor for det katolske universitet, pater E. C. LeBel, holdt i den anledning en tale og sa bl. a.:

«Dette er et eksperiment innen det område hvor katolikker og protestanter arbeider sammen for en felles sak. Den søken etter sannhet som for tiden kan konstateres så mange steder og som er så oppmuntrende, skulle kunne forene oss i en felles, resultatrik streben, stimulert av en evangelisk kjærlighet til den rette orden når det gjelder vår felles sivilisasjon. Når det gjelder saker av teologisk natur, kan katolikker og annerledes troende bli enige om å være uenige. I verdslige saker derimot skulle det særlig i demokratiske samfunn være mulig for katolikker og andre trossamfunn å slutte seg sammen og arbeide for felles mål.»

Canterbury College ble grunnlagt av den anglikanske kirke i Canada så sent som juni i år. Sammenslutningen er godkjent av den katolske biskop av London, Ontario, mgr. Cody, og den anglikanske biskop av Huron, dr. Luxton. I fjor satte det katolske universitet igang en innsamling til et byggefond, og det viste seg at et stort antall anglikanere studerte eller hadde studert ved

«Tenk, nu får hun barn også — dere blir bare halv-søsken, husk det; nu skal dere få føle dere som stedbarn; pass på, nu er det slutt med deres barndom, for nu er det hennes barn som skal ha førsteretten.» Alt dette kommer over en stakkell, som med kjærlighet i hjertet og ånden ville hjelpe, der andres kjærlighet var som malm og klingende bjelde.

A, slik medynk en har for andres barn, når en stedmor sliter seg ut for en avdød kvinnes barn. Nålestikkene kommer fra så ymse hold, fra den før likegyldige familie — den tidligere helt ubekjente kristne søster o.m.a. «Tenk dere har stedmor» — «stakkars dere». Huff. Og så mister de alle den kjærligheten de levet på — så mister hjemmet barna, og kjærligheten går fløyten, — for det er så mange som forgifter livet både for stedmor og stedbarna. Sårene som aldri gror, eter seg utover — bare fordi «Tungen er en ild — en verden av urettferdighet».

Og plutselig ser de to, som forsøkte å berge hjemmet, barna og lykken igjennom nød, motgang og sykdom og død — at det lyktes ikke, tross motet og kjærligheten. De

medynksfulle hadde drept et hjem — skilt en barneflokk — spredt alt omkring, fordi — Kristi kjærlighet var visnet og død blant de kristne. De hadde glemt apostelens ord: «Bær hverandres byrder . . .»

Faren.

R.I.P.

St. Josephsøstrenes ordenssamfunn anbefaler til prestenes hellige offer og de troendes fromme forbønn

SØSTER MARIA REGINA
f. Therese Kemper

assistentinne for St. Josephs Hospital i Drammen, tidl. priorinne ved St. Josephs Hospital i Porsgrunn.

Avdøde var født 4. sept. 1873 og hensov 30. nov. 1957 etter 58 års klosterliv i Norge.

R.I.P.

Vår kjære Medsøster
SR. MELANIA ORLOWSKI

hensov i Herren 4. desember 1957 på St. Franciskus Hospital i Stavanger hvor hun ble gravlagt 10. desember.

Den avdøde anbefales til de troendes forbønn.

St. Franciskus Xaverius-Søstrene.

universitetet. Det ga det første støtet til den nå realiserte sammenslutning.

DE FORENTE STATER

Om sensur.

Hierarkiet i De forente stater offentliggjorde for noen uker siden en lenggere redegjørelse kalt «Censorship», — sensur. Den kom etter at biskopene hadde vært samlet til sitt årlige tredagers møte på universitetet i Washington.

Biskopenes erklæring går ut på å vise hva som er blitt gjort i De forente stater når det gjelder encyklikaen «Miranda Prorsus» om film, radio og televisjon, men den behandler også sensur mer inngående. Den såkalte «Legion of Decency» (sømmelighetsligaen) og «The National Office for Decent Literature» har ikke bare tjent som veileder for katolikker, heter det i erklæringen, men er blitt støttet og oppmuntret av mange andre. Det ville være meget gledelig om skribenter og andre som er engasjert i filmproduksjonen hadde så megen ansvarfølelse at instanser som ovennevnte ble overflødige, men erfaringen hittil gir dessverre ikke grunn til å tro at en slik verdibedømmelse kan oppheves. Og biskopen sier videre:

«Skjont sivile myndigheter har rett og plikt til å utøve den kontroll som ansees for nødvendig for å trygge den offentlige moral, vil de sivillovgivninger — særlig på de områder som er konstitusjonelt beskyttet — definere så klart som mulig de begrensninger som vedrører friheten. Å sikre den alminnelige velferd ved å forebygge alvorlige og skadelige misbruk må være rettesnoren for alle som skal utarbeide slike lover. Vårt juridiske system har alltid vært inspirert av prinsippet om minimal innskrenkning. De som kanskje holder på å miste tålmodigheten fordi de synes at Staten er for uvillig til å beskjære og kanalisere den individuelle frihet, burde huske at dette er et prinsipp som garanterer alle våre vitale interesser og rettigheter.»

Biskopene bekjentgjorde også at det vil bli en spesiell bonnedag søndag den 29. desember i år for alle som er utsatt for terror og forfølgelse i de kommuniststyrte land. Til slutt kom de med en appell til alle amerikanske borgere om å gå sammen i et korstog for trygg trafikk på landeveiene.

ENGLAND

Ny stor katekisme på mange språk.

A *Catholic Catechism* heter en katekisme på 464 sider og med over 150

mangefarvede illustrasjoner, som utkom for ikke lenge siden i England. Siden er den oversatt til spansk, tysk, nederlandsk, italiensk og japansk, og en fransk, portugisisk, svensk, ungarsk og polsk utgave er under arbeide. Det kjente tyske forlag Herder utgir både en tysk og en engelsk utgave av den.

Den nye katekisme er et resultat av mange års omhyggelig arbeide, og spesielt lagt an på å forberede ungdommen på å kunne føre et fullstendig katolsk liv i en avkristnet verden. Illustrasjonene og uttegningen skal være første-klasses.

Får katolikkene adgang til Overhuset?

Den anglikanske biskop av Chichester, G. K. A. Bell, har bedt om at Den romersk-katolske kirke og andre ikke-anglikanske konfesjoner blir representert i Overhuset. Hvis hans forslag blir antatt, vil det medføre færre representanter for anglikanerne. Blant de 872 lordene i Overhuset er erkebiskopen av Canterbury, erkebiskopen av York og 24 anglikanske biskoper.

Utsending til Lourdes.

Det er bekjentgjort at kardinal Roncalli, patriarken av Venezia, skal være pave Pius XII's utsending ved innvielsen av den underjordiske kirke, St. Pius X, i Lourdes den 25. mars 1958.

Intellektuelle katolikkers uke avsluttet.

For tiende gang har franske intellektuelle katolikker vært samlet til en uke foredrag og samvær i Paris. Mgr. Villot, leder av det franske episkopats sekretariat, representerte erkebiskopen av Paris, mgr. Feltin, som på den tid oppholdt seg i Roma.

Over 1500 — hvoriblant mange studenter og andre unge — fulgte interessert med på alle møtene og foredragene. Professor Gedda, formann for den katolske aksjon i Italia, talte i egen-skap av professor i genetik ved universitetet i Roma. Han kom bl. a. inn på hvordan det åndelige liv har innflytelse på det biologiske.

Den franske pater Fessard presiserte at religionen muliggjør en syntese av det biologiske og det kulturelle liv. Filosofen Jacques Chevalier holdt et foredrag om åndens liv, og understreket at inkarnasjonsmysteriet kaster lys over alle ting.

PORSELENET

som alltid kan kompletteres

Håndmall

BLÅBLOMSTRET

ira

Den Kongelige Porcelainsfabrik
København

De får det i komplett utvalg hos

Walligani

OSLO

ITALIA

Milano i brann!

Milano, som er en av Italias kommunist-sentrer, har stått i brann i høst, — en kristen ild som varte dag og natt en hel uke. Katolske aksjonsledere var på ferde og ordnet med samlingssteder. De fattiges søstre delte ut brosjyrer, høyttalere spilte Schuberts «Ave Maria», 200 prester trålet gjennom 31 hospitaler og klinikker. I kirker og kino-lokaler, i banker og fengsler samlet menn og kvinner seg for å be.

I kampanjens sentrum sto Milanos erkebiskop, Giovanni Battista Montini. Tyve timer i døgnet var han i aktivitet, talte, kom med oppmuntringer og veiledninger. (Skjønt han ikke er kardinal, nevnes han ofte som den nåværende paves etterfølger.) Da misjonsuken i Milano ble åpnet, sa han til sine prester: «Gå ut og lær, deres lepper er åpnet. Forkynn evangeliet til hvert eneste levende vesen... Åpne kirkene! Åpne husene og gårdsrommene, skolene og

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.

TRÅDLØSE HØREANLEGG

for kirker, forsamlingshus, etc.

Akustikk-forbedringsanlegg.

Høreapparater i godt utvalg.

Be om uforbindende demonstrasjon og tilbud!

Eirik Høye

Akersgt. 8, Oslo.

Landets eldste spesialforretning i høreapparater.

barakkene... Åpne alle dører, og fremfor alt, åpne ethvert hjerte for Gud!»

Da erkebiskop Montini siste høst avsluttet at Milano skulle få en åndelig styrkekur, gikk han grundig og energisk til verks. Av kardinal Lercaro i Bologna lånte han 20 såkalte «Flyvende munk», og disse har små, lette vogner med høytalere, altere og skriftestoler. Fra hele Italia fikk han tak i 800 predikanter fra alle mulige forskjellige ordener. Han anmodet om og oppnådde samarbeide fra Milanos forretningsmenn, offentlige tjenestemenn og ikke-kommunistiske formenn for arbeiderorganisasjoner. Misjonens hensikt er ikke konvertitter, men «å styrke menneskenes tilknytning til Gud», sa han.

Man kan få et begrep om Milanomisjonens betydning ved å legge merke til Vatikanets reaksjon. L'Osservatore hadde nesten daglig nytt om kampanjen. Vatikanets radio sendte Montinis predikener hver kveld, og Paven selv lovte et budskap i anledning av den.

Erkebiskopen og hans medhjelpere konsentrerte seg om Milanos 600 000 kontor- og butikkfunksjonærer, samt fabrikkarbeiderne. De besøkte hele det store provianteringsdepartementet Rinascente, varebørsen, flere store banker. Erkebiskopen roste Russlands tekniske suksess for sputnikslagene tilhørere, og vant tordnende applaus da han overbeviste dem om at der er en guddommelig virkelighet bakenfor den vitenskapelige. Overalt kom erkebiskopen med inntrengende anmodninger: «Kom og hør oss. Hva taler vi om? Om alminnelige ting? Ja, men har dere virkelig kjennskap til dem? Den samme gamle historie? Ja, si heller den evige historie. Unyttige ting? Nei, like nødvendige som brødet dere spiser og luften dere innånder.»

NEDERLAND

Helhjertet oppslutning.

En innsamling til inntekt for et nytt presteseminarium i bispedømmet Rotterdam har innbragt 250 000 gylden, eller ca. kr. 470 000.

På misjonssøndagen i år ga omkring halvparten av de 1507 katolske menigheter i Nederland ikke mindre enn 330 000 gylden. Dette var 60 % mer enn ifjor.

For noen uker siden ble det i erkebispedømmet Utrecht lagt frem et 6 % lån på to millioner gylden som skal finansiere 25 nye kirkebygg. Da tenningsfristen var utløpet, var lånet tre ganger overtegnet.

SPANIA

For en sosial kristendom.

I en lederartikkel understreker den katolske Madrid-avis «Ya» betydningen av de emner som enkelte talere behandlet nylig på Det sosiale institutt Leo XIII, og skriver bl. a.: «Spania er et land hvor den sosiale samvittighet har meget alvorlige mangler.»

Etter å ha minnet om at det nå er 36 år siden en spansk regjering slo fast at Spanias problem er et spørsmål om sosial samvittighet og at denne kan bli kvalt av visse organiserte kretser, fortsetter avisen med å spørre seg selv om de senere tiders paver ikke har ropt i ørkenen for Spanias vedkommende når det gjelder Kirkens sosiale lære.»

Ya slutter artikkelen med å fremheve at «en katolisisme uten sosial karakter, innestengt i kirkene, fortennet og begrenset til gudfryktige manifestasjoner, er en fornektelse av Evangeliets underbare og vitale effektivitet.»

SYD-AMERIKA

Biskopene har vært samlet til råds-møte.

Det latinamerikanske biskopråd (CELAM), som ble grunnlagt og hadde sin første sammenkomst for et år siden, har nylig hatt møte igjen i Romeque i Colombia. Dette stedet ble valgt fordi det blir ansett for å være et forbilde når det gjelder landsens menigheter i Latin-Amerika.

Mgr. Augustin Gutierrez, som er sogneprest der, startet for noen få år siden en bondegård som menighetsmedlemmene er medeiere i. Han har også satt igang flere slags skoler.

TYSKLAND

Kardinal Frings og biskop Dibelius.

Erkebiskopen av Köln, kardinal Frings, har sendt et telegram til den lutherske biskop Dibelius hvor han gir uttrykk for sin sympati med biskopen i anledning av arrestasjonen av Märcker, en luthersk prest i Øst-Tyskland. Denne ble gjort ansvarlig for at en datter av formannen i den lokale landbruksforening nektet å delta i «innvielsesseremoniene» for ungdommen, noe som forlanges av kommunistene.

Katolikker og protestanter har ved flere anledninger gått sammen om å protestere mot disse seremonier som er ment å skulle erstatte konfirmasjonen som en milepel i de unges liv. I sitt telegram sa kardinal Frings i det han refererte til arrestasjonen av pastor Märcker, at dette nye anslag mot de

kristnes frihet var blitt mottatt med sorg og harme, og den eneste trøst var å huske på at også apostlene måtte gå i fengsel for sin tro.

Den østberlinske dagsavis Neue Zeit skrev etterpå at kardinalens forsøk på å skape vanskeligheter var et nesten latterlig forsvar for en ulovlig handling fra en luthersk prest, og at det var typisk for slike «reaksjonære katolikker som Adenauer».

Ord av Albert Einstein:

«Det vakreste vi kan erfare er det mystiske. Det er grunnlaget for all sann kunst og vitenskap. Den som står fremmed for denne følelse, den som ikke kan stanse opp i undren og stå slagen av beven, han er så godt som død. Hans øyne er lukket. Denne innsikt i livets mysterium, forbundet med frykten, har

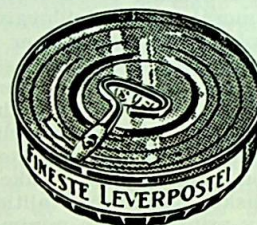
OSLO

TILMERS & HAAVELSRUD A/S

Telefoner 33 21 40 — 33 57 23

Teatergt. 1, Oslo

Radio — Elektrisk

Et virkelig kvalitetsprodukt

ELLESSLAKTERIET
FOS A/S

BERGEN

Konfekt - Sjokolade - Drops
ALLIANCE KONFEKTFORRETNING

Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1
Bergen

Snekker KNUDSEN
Nygårdsgaten 40 - Bergen

Telefon 15 847

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Våre bekjente Schlieren Heiser leveres over hele landet.
JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN

også skapt religionen. Å vite at det som er ugjennomtrengelig for oss virkelig eksisterer og uttrykker seg gjennom den høyeste visdom og den mest strålende skjønnhet, som våre avstumpede følelser kan fatte på deres enkle måte — denne viten, denne følelse er kjernen i all sann religiositet.

Det er nok for meg å erkjenne — å finne lover for universets vidunderlige oppbygging, slik vi fornemmer den som en tåke — og ydmykt forsøke å forstå en uendelig liten del av den visdom som er uttrykt i naturen.»

Slakterne i særklasse.

Konsiliekongregasjonen har gitt tillatelse til at de tyske slaktere og deres familier for en periode av foreløbig tre

år kan fritas for fredagsabstinensen, hvis de ber sine respektive biskoper om det. Det gjøres en unntagelse for fredagene i fastetiden.

*Dette
er
Molde!*

Spar inn reisepengene til Molde
SY HOS OSS!
I. classes Dame- og Herreskredder
POPELKA — Tlf 14

DAHL'S BOKHANDEL
Molde
Besøk denne moderne forretning,
med godt utvalg i bøker
papir, foto m. v.

HANS KR. LANGE — MOLDE
Rørhandel Aut. Rørleggerforretning
Telf. 46 — 216

J. ORTEN & CO.
Aut. Installatør — Radio
Tif. 475

STORGATENS KOLONIAL A/S
Molde

O. WIIG
Farvehandel Tapeter
Molde — Telefon 127

BOLSØY MEIERI A/L
Molde
Tif. 183 — 191 — 751

ROY GJØRTZ
Rørleggermester
Tif. 683 — 1083

M. BRECKE
Glassmagasin
Molde

JAKOB JAKOBSEN
Kjøkkenutstyr - Jernvarer

O. KLEVE & CO.
Bok- og Papirhandel

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen

HORSGAARD & RØD
Fisk — Fiskematforretning
Tif. 816 — 744

O. SÆTTEM
Molde
Bokhandel — Papirhandel
Etablert 1893

DRAMMEN

OLJE- & VARMEANLEGG
Odmund Larsen
Autorisert rørleggerforretning
Albumsgt. 5, Drammen
Høytrykkssveising med elektrisk og autogen

GUSTAV THIELEMANN
Pølse- og hermetikkfabrikk
Tif. 4184
DRAMMEN

PEDERSENS FARVEHANDEL A/S
N. Storgt. 14
Tif. 3733

Drammens malerforretning
Tif. 3916 — 3332
Inneh. Asbjørn Gundersen

HARALD LYCHE & CO.
Bøker - Papir - Toalettsaker
Sportsartikler - Leketøy

$\frac{1}{8}$ Tyri Fabrikker Drammen
TYRILYS leveres i alle størrelser og typer

OSLO

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo
Telefon 42 99 90

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 41 64 78 - 69 43 72

**A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK**

« K L A R »

Fåes i banker over hele landet

OSLO

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10.

ODDVAR J. LØDEM
MURMESTER & ENTREPRENØR

OSLO

RADIO

Godt utvalg
i apparater og rør

H. GUSTAFSON A/S

Akersveien 19 Tlf. 42 50 17

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo
Alt i rørbransjen

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

SØREN HANSEN
Kolonialforretning
Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

ØKONOM Centralopvarming
Inneh.: Trygve A. Engh
Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerrep. — Ettersyn

WISBECH
Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

*Klipp ut og send oss bestillings-
seddel eller ring 423743, og
vi sender gavekort samt siste
nummer for i år til de adresser
De oppgir.*

En god og lettvint julegave!

ST. OLAVS EKSP.

GAVEABONNEMENT

St. Olavs ekspedisjon,
Akersv. 5,
Oslo.

..... den....

Undertegnede bestiller herved gaveabonnement for år

til
.....
.....

Abonnementens
navn og
adresse

Abonnementspris: Innenlands kr. 18.— pr. år, kr. 9.— pr. halvår
Utenlands kr. 22.— pr. år, kr. 11.— pr. halvår

(bestiller)

GAVEABONNEMENT

St. Olavs ekspedisjon,
Akersv. 5,
Oslo.

..... den....

Undertegnede bestiller herved gaveabonnement for år

til
.....
.....

Abonnementens
navn og
adresse

Abonnementspris: Innenlands kr. 18.— pr. år, kr. 9.— pr. halvår
Utenlands kr. 22.— pr. år, kr. 11.— pr. halvår

(bestiller)

GAVEABONNEMENT

St. Olavs ekspedisjon,
Akersv. 5,
Oslo.

..... den....

Undertegnede bestiller herved gaveabonnement for år

til
.....
.....

Abonnementens
navn og
adresse

Abonnementspris: Innenlands kr. 18.— pr. år, kr. 9.— pr. halvår
Utenlands kr. 22.— pr. år, kr. 11.— pr. halvår

(bestiller)